

**Hallituksen esitys eduskunnalle lemmikkieläinten siirtoja koskevaksi lainsäädännöksi**

**ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ**

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi eläintautilakia ja eläinten sekä eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta annettua lakia.

Esityksen tarkoituksena on tehdä tarvittavat muutokset lainsäädäntöön Euroopan unionin niin kutsutun lemmikkieläinasetuksen kumoutumisen ja Euroopan unionin eläinterveyssäännösten sitä vastaavien säännösten soveltamisen alkamisen johdosta.

Esityksen mukaan lakeja muutettaisiin siten, että viittaukset kumoutuvaan lemmikkieläinasetukseen muutettaisiin viittauksiksi eläinterveyssäännösten sitä vastaaviin säännöksiin ja Euroopan unionin valvonta-asetukseen sekä niiden nojalla annettuihin säännöksiin. Lisäksi eläintautilakia selkeytettäisiin ja täsmennettäisiin eläintautien seurantaan liittyvän määräyksenantovaltuuden osalta.

Ehdotettujen lakien on tarkoitus tulla voimaan 21.4.2026, jolloin Euroopan unionin lemmikkieläinasetus kumoutuu ja eläinterveyssäännösten sitä vastaavien säännösten soveltaminen alkaa.

---

## SISÄLLYS

|                                                                                                                                               |    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ .....                                                                                                         | 1  |
| PERUSTELUT .....                                                                                                                              | 4  |
| 1 Asian tausta ja valmistelu .....                                                                                                            | 4  |
| 1.1 Tausta .....                                                                                                                              | 4  |
| 1.2 Valmistelu .....                                                                                                                          | 5  |
| 1.2.1 EU-säädösten valmistelu .....                                                                                                           | 5  |
| 1.2.2 Hallituksen esityksen valmistelu .....                                                                                                  | 5  |
| 2 EU-säädösten tavoitteet ja pääasiallinen sisältö .....                                                                                      | 6  |
| 2.1 Eläinterveyssäännöstö .....                                                                                                               | 6  |
| 2.2 Valvonta-asetus .....                                                                                                                     | 7  |
| 3 Nykytila ja sen arviointi .....                                                                                                             | 7  |
| 3.1 Lemmikkieläinten muiden kuin kaupallisten siirtojen eläinterveysehtoja ja virallista valvontaa koskevat Euroopan unionin säännökset ..... | 7  |
| 3.1.1 Lemmikkieläimen muun kuin kaupallisen siirron määritelmä .....                                                                          | 7  |
| 3.1.2 Lemmikkieläinten muiden kuin kaupallisten siirtojen edellytykset .....                                                                  | 8  |
| 3.1.3 Lemmikkieläinten muiden kuin kaupallisten siirtojen valvonta .....                                                                      | 10 |
| 3.2 Eläintautilaki .....                                                                                                                      | 10 |
| 3.2.1 Lemmikkieläinten muille kuin kaupallisille siirroille asetetut eläinterveysvaatimukset .....                                            | 10 |
| 3.2.2 Eläintautilain eläntautien seurantaan liittyvä määräyksenantovaltuus .....                                                              | 12 |
| 3.3 Tuontivalvontalaki .....                                                                                                                  | 13 |
| 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset .....                                                                                                      | 15 |
| 4.1 Keskeiset ehdotukset .....                                                                                                                | 15 |
| 4.2 Pääasialliset vaikutukset .....                                                                                                           | 15 |
| 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot .....                                                                                                           | 15 |
| 5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset .....                                                                                                   | 15 |
| 5.2 Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot .....                                                                        | 16 |
| 6 Lausuntopalaute .....                                                                                                                       | 16 |
| 7 Säännöskohtaiset perustelut .....                                                                                                           | 17 |
| 7.1 Eläintautilaki .....                                                                                                                      | 17 |
| 7.2 Eläinten sekä eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta annettu laki .....                                                                     | 19 |
| 8 Lakia alemman asteinen sääntely .....                                                                                                       | 21 |
| 9 Voimaantulo .....                                                                                                                           | 21 |
| 10 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys .....                                                                                           | 21 |
| 10.1 Johdanto .....                                                                                                                           | 21 |
| 10.2 Yksityiselämän suoja (Kotirauhan suoja) .....                                                                                            | 21 |
| 10.3 Omaisuuden suoja .....                                                                                                                   | 23 |
| 10.4 Asetuksen- ja määräystenantovaltuudet .....                                                                                              | 24 |
| LAKIEHDOTUKSET .....                                                                                                                          | 26 |
| Laki eläintautilain muuttamisesta .....                                                                                                       | 26 |
| Laki eläinten sekä eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta annetun lain muuttamisesta .....                                                      | 28 |

|                                                                                         |    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------|----|
| LIITE .....                                                                             | 31 |
| RINNAKKAISTEKSTIT .....                                                                 | 31 |
| Laki eläintautilain muuttamisesta .....                                                 | 31 |
| Lakieläinten sekä eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta annetun lain muuttamisesta ..... | 35 |

## PERUSTELUT

### 1 Asian tausta ja valmistelu

#### 1.1 Tausta

Lemmikkieläinten muista kuin kaupallisista siirroista ja asetuksen (EY) N:o 998/2003 kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 576/2013, jäljempänä *lemmikkieläinasetus*, kumottiin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2016/429 tarttuvista eläintaukeista sekä tiettyjen eläinterveyttä koskevien säädösten muuttamisesta ja kumoamisesta (”eläinterveyssäännöstö”), jäljempänä *eläinterveyssäännöstö*. Eläinterveyssäännösten soveltaminen alkoi 21.4.2021. Lemmikkieläinten muiden kuin kaupallisten siirtojen eläinterveyttä koskevista edellytyksistä säädetään eläinterveyssäännösten VI osassa. Eläinterveyssäännösten siirtymäsäännöksen mukaisesti lemmikkieläinasetusta kuitenkin sovelletaan eläinterveyssäännösten VI osan sijaan 21.4.2026 asti. Siirtymäajan osalta otettiin huomioon, että lemmikkieläinasetus oli hyväksytty melko äskettäin, joten oli suotavaa sallia pitkä siirtymäaika ennen eläinterveyssäännösten VI osan vastaavien sääntöjen soveltamisen aloittamista.

Lemmikkieläinten muiden kuin kaupallisten siirtojen valvontaan sovelletaan virallisesta valvonnasta ja muista virallisista toimista, jotka suoritetaan elintarvike- ja rehulainsäädännön ja eläinten terveyttä ja hyvinvointia, kasvien terveyttä ja kasvinsuojeluaineita koskevien sääntöjen soveltamisen varmistamiseksi, sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 999/2001, (EY) N:o 396/2005, (EY) N:o 1069/2009, (EY) N:o 1107/2009, (EU) N:o 1151/2012, (EU) N:o 652/2014, (EU) 2016/429 ja (EU) 2016/2031, neuvoston asetusten (EY) N:o 1/2005 ja (EY) N:o 1099/2009 ja neuvoston direktiivien 98/58/EY, 1999/74/EY, 2007/43/EY, 2008/119/EY ja 2008/120/EY muuttamisesta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 854/2004 ja (EY) N:o 882/2004, neuvoston direktiivien 89/608/ETY, 89/662/ETY, 90/425/ETY, 91/496/ETY, 96/23/EY, 96/93/EY ja 97/78/EY ja neuvoston päätöksen 92/438/ETY kumoamisesta (virallista valvontaa koskeva asetus) annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2017/625, jäljempänä *valvonta-asetus*. Valvonta-asetuksen nojalla annetuissa Euroopan unioniin kolmannelta maasta tai alueelta muutoin kuin kaupallisesti siirrettävien lemmikkieläinten virallista valvontaa koskevissa säännöksissä on viitattu kumoutuvan lemmikkieläinasetuksen säännöksiin. Nämä säännökset tullaan kumoamaan ja korvaavia säännöksiä soveltamaan 21.4.2026 alkaen.

Eläinterveyssäännöstö ja valvonta-asetus sekä niiden nojalla annetut asetukset ovat jäsenvaltioissa sellaisenaan sovellettavaa lainsäädäntöä. Lemmikkieläinasetuksen kumoutumisen johdosta viittaukset lemmikkieläinasetukseen on poistettava kansallisesta lainsäädännöstä ja korvattava tarvittavilla viittauksilla uusiin Euroopan unionin säännöksiin. Esityksellä ehdotetaan tehtäväksi tarvittavat muutokset lemmikkieläinasetuksen kumoutumisen ja eläinterveyssäännösten VI osan soveltamisen alkamisen johdosta eläintautilakiin (76/2021) ja eläinten sekä eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta annettuun lakiin (1277/2019), jäljempänä *tuontivalvontalaki*. Lemmikkieläinasetuksen korvaavat uudet Euroopan unionin säännökset eivät sisällä sellaisia muutoksia, joilla olisi merkittävää vaikutusta säännösten kansalliseen täytäntöönpanoon Suomessa. Ehdotetut muutokset eläintautilakiin ja tuontivalvontalakiin ovat vähäisiä ja luonteeltaan teknisiä ja lisäksi ehdotetaan tehtäväksi mainittuihin lakeihin vähäisiä tarkennuksia.

## 1.2 Valmistelu

### 1.2.1 EU-säädösten valmistelu

#### *Eläinterveyssäännöstö*

Eläinterveyssäännöstöä on sovellettu 21.4.2021 alkaen. Eläinterveyssäännöstön 277 artiklan siirtymäsäännöksen mukaisesti lemmikkieläinten muita kuin kaupallisia siirtoja koskevaa VI osaa sovelletaan kuitenkin vasta 21.4.2026 alkaen. Tämän siirtymäajan aikana lemmikkieläinten muiden kuin kaupallisten siirtojen eläinterveysehtoihin sovelletaan eläinterveyssäännöstön VI osan sijaan lemmikkieläinasetusta.

Eläinterveyssäännöstön VI osaan ei ole ollut tarpeen tehdä muutoksia ennen sen soveltamisen alkamista. Eläinterveyssäännöstön VI osan nojalla annettavia täydentäviä säännöksiä on valmisteltu vuoden 2025 aikana järjestetyissä komission asiantuntijatyöryhmien kokouksissa. Kumoutuvan lemmikkieläinasetuksen eläinterveysehtoja korvaavat säännökset annetaan eläinterveyssäännöstön nojalla annettavalla komission delegoidulla asetuksella (EU) XX/XX Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/429 täydentämisestä lemmikkieläinten muihin kuin kaupallisiin siirtoihin sovellettavien eläinten terveyttä koskevien vaatimusten osalta, jäljempänä *uusi lemmikkieläinasetus*. Uuden lemmikkieläinasetuksen käsittely Euroopan unionissa on vielä kesken.

Komissio voi lisäksi antaa eläinterveyssäännöstön nojalla täydentäviä säännöksiä komission täytäntöönpanoasetuksilla. Edellä mainittujen asetusten valmistelu on alkanut syksyllä 2025.

#### *Valvonta-asetus*

Valvonta-asetusta on sovellettu 14.12.2019 alkaen. Valvonta-asetukseen ei ole ollut tarpeen tehdä muutoksia lemmikkieläinasetuksen kumoutumisen vuoksi. Valvonta-asetuksen nojalla annettavat lemmikkieläinten kolmannesta maasta ja alueelta tapahtuvien muiden kuin kaupallisten siirtojen virallista valvontaa koskevat täydentävät säännökset tullaan antamaan komission delegoidulla asetuksella (EU) XX/XX delegoidun asetuksen (EU) 2019/2122 muuttamisesta ja oikaisemisesta tiettyjen eläin- ja tavaraluokkien osalta, jotka on vapautettu virallisesta valvonnasta rajatarkastusasemilla, jonka käsittely Euroopan unionissa on vielä kesken. Edellä mainitulla asetuksella muutetaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/625 täydentämisestä siltä osin kuin on kyse rajatarkastusasemilla tehtävästä virallisesta valvonnasta vapautetuista tietyistä eläinten ja tavaroiden luokista, matkustajien henkilökohtaisiin matkatavaroihin kohdistuvasta erityisestä valvonnasta ja luonnollisille henkilöille osoitetuista pienistä tavaralähetyksistä, joita ei ole tarkoitus saattaa markkinoille, sekä komission asetuksen (EU) N:o 142/2011 muuttamisesta annettua komission delegeoitua asetusta (EU) 2019/2122, jäljempänä *delegoitu asetus 2019/2122*.

### 1.2.2 Hallituksen esityksen valmistelu

Maa- ja metsätalousministeriö asetti 25.3.2025 hankkeen hallituksen esitykseksi lemmikkieläinten siirtoja koskevaksi lainsäädännöksi. Hankkeen tehtävänä oli saattaa kansallinen lainsäädäntö vastaamaan eläinterveyssäännöstön ja valvonta-asetuksen sekä niiden nojalla annettujen säädösten säännöksiä ennen lemmikkieläinasetuksen kumoutumista 21.4.2026. Hankkeen valmistelu on aloitettu 25.3.2025 ja hankkeen toimikausi jatkuu 31.1.2026 asti. Hallituksen esitys on valmisteltu asettamispäätöksen mukaisesti virkatyönä ministeriössä.

Hallituksen esitysluonnoksesta on pyydetty lausunto oikeusministeriöltä, sisäministeriöltä, Ahvenanmaan maakunnan hallitukselta, Ruokavirastolta, aluehallintovirastoilta, Tullilta, Suomen Eläinlääkäriliitto ry:ltä ja Suomen Kunnaneläinlääkäriliitto ry:ltä.

## **2 EU-säädösten tavoitteet ja pääasiallinen sisältö**

### **2.1 Eläinterveyssäännöstö**

Eläinterveyssäännöstön tavoitteena on eläinten välillä tarttuvien sekä eläimestä ihmiseen tarttuvien eläintautien ehkäiseminen ja torjunta. Eläinten lisäksi eläinterveyssäännöstöä sovelletaan eläinten sukusoluihin ja alkioihin, ihmisravinnoksi tarkoitettuihin eläimistä saatuihin tuotteisiin, eläimistä saataviin sivutuotteisiin ja niistä johdettuihin tuotteisiin sekä tiloihin, kuljetusvälineisiin, laitteisiin ja kaikkiin muihin materiaaleihin ja infektioteihin, jotka voivat liittyä tarttuvien tautien leviämiseen.

Eläinterveyssäännöstön VI osassa säädetään jäsenvaltioon toisesta jäsenvaltiosta tai kolmannelta maasta taikka alueelta tapahtuvien lemmikkieläinten muiden kuin kaupallisten siirtojen eläinterveysehdoista. Säännösten tarkoituksena on ehkäistä ja torjua lemmikkieläinten muihin kuin kaupallisiin siirtoihin liittyvää raivotaudin, ekinokokkoosia aiheuttavien heisimatoihin kuuluvien *Echinococcus multilocularis* -loisten sekä lintuinfluenssan leviämisen riskiä. Eläinterveyssäännöstön VI osan 1 luvussa säädetään VI osan soveltamisalasta sekä vaatimuksista, joiden täyttyessä lemmikkieläinten siirron voidaan katsoa olevan muu kuin kaupallinen siirto. Eläinterveyssäännöstön VI osan 2 luvussa säädetään jäsenvaltioiden välillä tapahtuviin lemmikkieläinten muihin kuin kaupallisiin siirtoihin sovellettavista edellytyksistä. Eläinterveyssäännöstön VI osan 3 luvussa säädetään jäsenvaltioon kolmannelta maasta tai alueelta tapahtuvia lemmikkieläinten muita kuin kaupallisia siirtoja koskevista edellytyksistä ja VI osan 4 luku koskee muiden kuin kaupallisesti siirrettävien lemmikkieläinten tunnistamista sekä riskien ennaltaehkäisy- ja vähentämistoimenpiteitä. Eläinterveyssäännöstön VI osan 5 luvussa säädetään tunnistusasiakirjoja koskevista asetuksenantovaltuuksista ja VI osan 6 luvussa jäsenvaltioiden tiedottamisvelvoitteista. Eläinterveyssäännöstön I liitteessä luetellaan ne lemmikkieläinlajit, joiden muita kuin kaupallisia siirtoja koskevista eläinterveysvaatimuksista säännöstössä säädetään.

Eläinterveyssäännöstön nojalla annettavalla uudella lemmikkieläinasetuksella täydennetään eläinterveyssäännöstön VI osan säännöksiä koskien lemmikkieläinten muille kuin kaupallisille siirroille asetettuja eläinterveysehtoja. Asetuksella säädetään jäsenvaltioon toisesta jäsenvaltiosta tai kolmannelta maasta taikka alueelta muutoin kuin kaupallisesti siirrettävien lemmikkikoirien, -kissojen, -frettien ja -lintujen tunnistamisenmenetelmistä, riskien ennaltaehkäisy- ja vähentämistoimenpiteistä, tunnistusasiakirjoista sekä edellytyksistä myöntää poikkeuksia kyseisistä vaatimuksista. Säännökset eivät olennaisesti poikkea kumoutuvan lemmikkieläinasetuksen säännöksistä.

Uudella lemmikkieläinasetuksella kumotaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 576/2013 täydentämisestä koirien *Echinococcus multilocularis* -tartunnan valvontaan liittyvien ehkäisevien terveyttä koskevien toimien osalta ja delegoidun asetuksen (EU) N:o 1152/2011 kumoamisesta annettu komission delegoitu asetusta (EU) 2018/772 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 576/2013 täydentämisestä siltä osin kuin on kyse lemmikkilintujen ei-kaupallisia siirtoja joltakin alueelta tai jostakin kolmannelta maasta jäsenvaltioon koskevista säännöistä annettu komission delegoitu asetusta (EU) 2021/1933. Kumottavien asetusten säännöksiä korvaavat säännökset, jotka koskevat lemmikkieläinten muille kuin kaupallisille siirroille asetettuja eläinterveysehtoja, tullaan antamaan uudella lemmikkieläinasetuksella.

Eläinterveys säännösten nojalla annettavilla täytäntöönpanosäädöksillä voidaan antaa täydentäviä säännöksiä muun muassa lemmikkieläimen muussa kuin kaupallisessa siirrossa edellytettävien asiakirjojen mallista, ulkoasusta, kielestä, voimassaolosta ja turvaominaisuuksista. Täytäntöönpanosäädöksillä voidaan myös luetella jäsenmaat sekä kolmannet maat ja alueet, jotka täyttävät lemmikkieläinten muita kuin kaupallisia siirtoja ja niistä myönnettäviä poikkeuksia koskevat edellytykset.

## **2.2 Valvonta-asetus**

Valvonta-asetuksen tarkoituksena on vahvistaa yhdenmukaistetut puitteet virallisen valvonnan ja muiden virallisten toimien kuin virallisen valvonnan järjestämiseksi koko elintarvikeketjussa. Asetuksella säädetään virallisesta valvonnasta ja muista virallisista toimista, jotka suoritetaan elintarvike- ja rehulainsäädännön ja eläinten terveyttä ja hyvinvointia, kasvien terveyttä ja kasvinsuojeluaineita, muuntogeenisten organismien levittämistä, luonnonmukaista tuotantoa sekä suojattuja alkuperänimityksiä koskevien sääntöjen soveltamisen varmistamiseksi.

Valvonta-asetuksen säännökset koskevat myös lemmikkieläinten muiden kuin kaupallisten siirtojen virallista valvontaa. Kyseisten siirtojen osalta olennaisia säännöksiä ovat muun muassa jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten nimeäminen ja velvollisuuksia sekä näytteenottoa, analyysejä, testejä ja diagnooseja koskevat vaatimukset. Erityiset vaatimukset koskien Euroopan unionin alueelle tulevien eläinten ja tavaroiden virallista valvontaa asetetaan valvonta-asetuksen V luvussa. Kyseisen luvun 48 artiklan f kohdan nojalla muut kuin kaupallisesti siirrettävät lemmikkieläimet on vapautettu 47 artiklan tarkoittamasta unionin ulkorajalla sijaitsevilla rajatarkastusasemalla suoritettavasta tarkastuksesta.

Valvonta-asetuksen 48 artiklan f kohdan ja 77 artiklan 1 kohdan k alakohdan nojalla säädetään delegoidun asetuksen 2019/2122 11 artiklassa kolmannesta maasta tai alueelta unioniin tapahtuvien lemmikkieläinten muiden kuin kaupallisten siirtojen valvonnasta. Kyseisessä artiklassa olevat kumoutuvaan lemmikkieläinasetukseen viittaavat säännökset tullaan muuttamaan annettavalla komission delegoidulla asetuksella (EU) XX/XX delegoidun asetuksen (EU) 2019/2122 muuttamisesta ja oikaisemisesta tiettyjen eläin- ja tavaraluokkien osalta, jotka on vapautettu virallisesta valvonnasta rajatarkastusasemilla. Viimeksi mainitun asetuksen säännökset eivät olennaisesti poikkea delegoidun asetuksen 2019/2122 voimassa olevista säännöksistä.

## **3 Nykytila ja sen arviointi**

### **3.1 Lemmikkieläinten muiden kuin kaupallisten siirtojen eläinterveysehtoja ja virallista valvontaa koskevat Euroopan unionin säännökset**

#### **3.1.1 Lemmikkieläimen muun kuin kaupallisen siirron määritelmä**

Lemmikkieläimellä tarkoitetaan lemmikkieläinasetuksen liitteessä I mainittuun lajiin kuuluvaa eläintä, joka on omistajansa tai valtuutetun henkilön mukana muun kuin kaupallisen siirron aikana ja joka pysyy tällaisen muun kuin kaupallisen siirron keston ajan kyseisen henkilön vastuulla. Kyseisen I liitteen A osassa mainitaan koirat, kissat ja fretit. Liitteen B osassa luetellaan selkärangattomat (lukuun ottamatta mehiläisiä ja kimalaisia sekä eräitä nilviäisiä ja äyriäisiä), koristevesieläimet, sammakkoeläimet, matelijat ja linnut (lukuun ottamatta siipikarjaa) sekä nisäkkäät (jyrsijät ja kanit, lukuun ottamatta elintarviketuotantoon tarkoitettuja, ja jäniseläimiä).

Omistajalla tai valtuutetulla henkilöllä saa olla yhden muun kuin kaupallisen siirron aikana mukanaan enintään viisi lemmikkieläinasetuksen liitteessä I olevassa A osassa mainittuihin lajeihin kuuluvaa lemmikkieläintä. Siirron aikainen kyseisten lemmikkieläinten enimmäismäärä saa tietyin edellytyksin kuitenkin olla suurempi, jos lemmikkieläinten muun kuin kaupallisen siirron tarkoituksena on osallistuminen kilpailuihin, näyttelyihin, urheilutapahtumiin tai tällaisiin tapahtumiin liittyvään koulutukseen. Lemmikkilintujen lukumäärä yhden muun kuin kaupallisen siirron aikana saa olla enintään viisi.

Eläinterveysäännösten VI osan soveltamisen myötä tulee lemmikkieläimen muun kuin kaupallisen siirron osalta sovellettavaksi tarpeellinen tarkennus, jonka mukaan valtuutetun henkilön suorittaessa lemmikkieläimen muun kuin kaupallisen siirron, tällainen siirto voidaan suorittaa ainoastaan viiden päivän kuluessa lemmikkieläimen omistajan siirtymisestä. Kyseinen ehto sisältyy komission nykyiseen ohjeistukseen, mutta lisäyksen myötä vaatimuksesta tulee sitova. Uudessa lemmikkieläinasetusehdotuksessa lemmikkieläinten muu kuin kaupallinen siirto tulee rajoittaa asetuksessa säädettyyn eläinten enimmäismäärään, ja se on suoritettava yhdellä kuljetusvälineellä, ellei muuta kuin kaupallista siirtoa suoriteta julkisilla kulkuneuvoilla.

### 3.1.2 Lemmikkieläinten muiden kuin kaupallisten siirtojen edellytykset

Lemmikkieläinasetuksen mukaan sen I liitteen A osassa mainittuja koiria, kissoja ja frettejä saa siirtää jäsenvaltiosta toiseen vain, jos ne on tunnistusmerkitty ja niille on annettu raivotautirokotus asetettujen vaatimusten mukaisesti. Edellä mainitussa komission delegoidussa asetuksessa (EU) 2018/772 säädetään muille kuin kaupallisesti siirrettäville koirille ennen siirtoa *Echinococcus multilocularis* -tartunnan ehkäisemiseksi annettavasta heisimatolääkityksestä silloin, kun koira siirretään Suomeen tai muuhun sellaiseen jäsenvaltioon, jolla on *Echinococcus multilocularis* -loisesta vapaan maan status. Jäsenvaltiosta toiseen muutoin kuin kaupallisesti siirrettävien koirien, kissojen ja frettien mukana tulee olla Euroopan unionin mallin mukainen asianmukaisesti täytetty tunnistusasiakirja (*lemmikkieläinpassi*).

Jäsenvaltio voi tietyin edellytyksin sallia sellaisten koiran-, kissan- tai fretinpentujen siirron toisesta jäsenvaltiosta, joita ei vielä ole rokotettu raivotautia vastaan tai joille annettu raivotautirokotus ei vielä ole voimassa. Jäsenvaltio voi myös sallia heisimatolääkityksen annettavaksi vaihtoehtoisella tavalla.

Jäsenvaltioon kolmannesta maasta tai alueelta muutoin kuin kaupallisesti siirrettävien koirien, kissojen, frettien ja lemmikkilintujen tulee saapua unionin alueelle jäsenvaltioiden nimeämien matkustajien maahantulopaikkojen kautta. Jäsenvaltioon kolmannesta maasta tai alueelta tapahtuvien koirien, kissojen tai frettien muun kuin kaupallisen siirron edellytyksenä on tunnistusmerkinnän ja raivotautirokotuksen lisäksi eläimille tehty raivotaudin vasta-ainetutkimus silloin, kun eläimet siirretään muista kuin koirien, kissojen ja frettien muissa kuin kaupallisissa siirroissa käytettävien tunnistusasiakirjojen malleista, alueiden ja kolmansien maiden luetteloiden vahvistamisesta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 576/2013 säädettyjen tiettyjen edellytysten noudattamista osoittavien ilmoitusten muotoa, ulkoasua ja kieliä koskevista vaatimuksista annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 577/2013 liitteessä II olevassa luettelossa mainituista maista tai alueilta. Siirrettäessä koiria Suomeen tai muuhun sellaiseen jäsenvaltioon, jolla on *Echinococcus multilocularis* -loisesta vapaan maan status, on koiralle annettava vaatimusten mukainen heisimatolääkitys ennen siirtoa. Jäsenvaltioon kolmannesta maasta tai alueelta siirrettävien koirien, kissojen ja frettien mukana tulee olla kolmannen maan toimivaltaisen viranomaisen myöntämä eläinterveystodistus tai vaihtoehtoisesti jäsenvaltion tai edellä mainitun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU)



577/2013 liitteessä II osassa 1 olevassa luettelossa mainitun kolmannen maan tai alueen lemmikkieläinpassi.

Jäsenvaltio voi tietyin edellytyksin sallia sellaisten koiran-, kissan- tai fretinpentujen siirron kolmannesta maasta tai alueelta, joita ei vielä ole rokotettu raivotautia vastaan tai joille annettu raivotautirokotus ei vielä ole voimassa. Jäsenvaltio voi myös sallia heisimatolääkityksen annettavaksi vaihtoehtoisella tavalla silloin, kun koira palaa unioniin lemmikkieläinpassilla.

Lemmikkilintujen muiden kuin kaupallisten siirtojen edellytyksistä on unionin lainsäädännöllä säädetty vain jäsenvaltioon kolmannesta maasta tai alueelta tapahtuvien siirtojen osalta. Lemmikkieläinasetuksen nojalla annetun komission delegoidun asetuksen (EU) 2021/1933 mukaan lemmikkilintujen tulee olla tunnistusmerkittyjä ja täyttää asetuksen lintuinfluenssaa koskevat vaatimukset. Lemmikkilintuja on maahantulon jälkeen pidettävä kotitaloudessa tai muussa unionissa sijaitsevassa asuinpaikassa vähintään 30 päivän ajan niiden unioniin saapumispäivästä.

Jäsenvaltiot voivat soveltaa kansallisia sääntöjä lemmikkieläinasetuksen liitteessä I olevassa B osassa lueteltuihin lajeihin kuuluvien lemmikkieläinten muihin kuin kaupallisiin siirtoihin alueelleen lukuun ottamatta kolmannesta maasta ja alueelta siirrettäviä lemmikkilintuja, joiden osalta siirtojen ehdoista säädetään delegoidulla asetuksella (EU) 2021/1933.

Lemmikkieläinasetuksen 32 artiklan nojalla jäsenvaltiot voivat poikkeuksellisissa tilanteissa sallia lemmikkieläinten, joiden osalta asetuksessa säädetty edellytykset eivät täyty, muun kuin kaupallisen siirron alueelleen. Asetuksen 10 artiklan nojalla jäsenvaltiot voivat sallia rekisteröityjen sotilas-, etsintä- ja pelastuskoirien siirron alueelleen kolmannesta maasta tai alueelta jonkin muun maahantulopaikan kuin unionin ulkorajalla sijaitsevan matkustajien maahantulopaikan kautta.

Eläinterveys säännösten VI osan nojalla annettavalla uudella lemmikkieläinasetuksella tehdään lemmikkieläinten muiden kuin kaupallisten siirtojen nykyisiin eläinterveysehtoihin joitain muutoksia. Asetuksella täsmennetään jäsenvaltioiden välisissä muissa kuin kaupallisissa siirroissa tunnistusasiakirjana käytettävän lemmikkieläinpassin myöntämisen edellytyksiä siten, että passi voidaan myöntää vain sellaisille lemmikkikoirille, -kissoille ja -freteille, jotka asuvat jäsenvaltioissa sijaitsevilla kotitalouksissa. Kolmannen maan tai alueen valtuutettu eläinlääkäri saa jatkossa merkitä antamansa raivotautirokotuksen lemmikkieläinpassiin. Lemmikkieläinten muissa kuin kaupallisissa siirroissa edellytetyn mikrosirun saa edelleen asettaa muukin kuin eläinlääkäri, mutta lemmikkieläimen sirutuksia suorittavien henkilöiden tulee olla jäsenvaltion tähän tehtävään valtuuttamia. Valtuutuksen edellytyksenä on, että henkilöllä on tehtävään riittävä erityisosaaminen.

Jäsenvaltioon kolmannesta maasta tai alueelta muutoin kuin kaupallisesti siirrettävien pentujen raivotautirokotuksia koskeva poikkeusmahdollisuus poistuu. Kolmannesta maasta tai alueelta tapahtuvien lemmikkieläinten muiden kuin kaupallisten siirtojen ehtoihin lisätään asetuksella vaatimus, jonka mukaan siirrettävillä eläimillä ei saa olla sairauden oireita ja eläinten tulee olla kuljetuskuntoisia. Eläinten terveydentilan ja kuljetuskuntoisuuden tarkastaa kyseisissä siirroissa edellytetyn terveystodistuksen myöntävä eläinlääkäri.

Uudessa lemmikkieläinasetuksessa tullaan säätämään uutena asiana unionin alueen kautta tapahtuvan lemmikkieläinten muun kuin kaupallisen kuljetuksen edellytyksistä sekä unioniin palaamisen ehdoista silloin, kun kolmannen maan tai alueen toimivaltainen viranomainen on evännyt eläinten tai siirrosta vastaavan omistajan tai valtuutetun henkilön pääsyn alueelleen. Lisäksi asetuksella tullaan säätämään ennen uuden lemmikkieläinasetuksen soveltamisen

alkamista tehtyjen lemmikkieläinten tunnistusmerkintöjen ja laadittujen tunnistusasiakirjojen voimassaolosta.

### 3.1.3 Lemmikkieläinten muiden kuin kaupallisten siirtojen valvonta

Lemmikkieläinasetuksen mukaan jäsenvaltioiden on koirien, kissojen ja frettien jäsenvaltioiden välisissä muissa kuin kaupallisissa siirroissa suoritettava asiakirjojen ja tunnistusmerkintöjen tarkastuksia syrjimättömällä tavalla. Omistajan tai valtuutetun henkilön on esitettävä tarkastuksesta vastaavan toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä lemmikkieläin ja sen tunnistusasiakirja tarkastettavaksi. Säännös koskee myös edellä mainittujen lemmikkieläinten muita kuin kaupallisia siirtoja sellaisista kolmansista maista tai alueilta, jotka ovat osoittaneet soveltavansa lemmikkieläinasetuksessa vahvistettuja sääntöjä. Tällaisia kolmansia maita ja alueita ovat edellä mainitun komission täytäntöönpanoasetuksen 577/2013 II liitteen 1 osassa luetellut Andorra, Sveitsi, Färösaaret, Gibraltar, Grönlanti, Islanti, Liechtenstein, Monaco, San Marino ja Vatikaanivaltio. Norjaan sovelletaan ETA-sopimuksen perusteella jäsenvaltioita koskevia säännöksiä täysimääräisesti.

Euroopan unioniin kolmannesta maasta tai alueelta muutoin kuin kaupallisesti siirrettävien lemmikkikoirien, -kissojen, -frettien ja -lintujen virallisesta valvonnasta säädetään delegoidussa asetuksessa 2019/2122 viittaamalla lemmikkieläinasetuksen säännöksiin. Näiden säännösten mukaan kyseisten lemmikkieläinten asiakirjojen ja tunnistusmerkintöjen tarkastukset tehdään nimetyssä matkustajan maahantulopaikassa unionin ulkorajalla silloin, kun lemmikkieläimiä siirretään muusta kuin komission täytäntöönpanoasetuksen 577/2013 II liitteen 1 osassa mainitusta kolmannesta maasta tai alueelta.

Lemmikkieläinasetuksen kumoutumisen myötä lemmikkieläinten muiden kuin kaupallisten siirtojen valvontaan sovelletaan valvonta-asetuksen säännöksiä. Yksityiskohtaisemmat kolmannesta maasta tai alueelta muutoin kuin kaupallisesti siirrettävien lemmikkieläimien valvontaa koskevat säännökset tullaan antamaan komission delegoidulla asetuksella (EU) XX/XX delegoidun asetuksen (EU) 2019/2122 muuttamisesta ja oikaisemisesta tiettyjen eläin- ja tavaraluokkien osalta, jotka on vapautettu virallisesta valvonnasta rajatarkastusasemilla. Edellä mainitulla komission delegoidulla asetuksella tullaan antamaan myös kumoutuvan lemmikkieläinasetuksen säännökset korvaavat säännökset koskien muiden kuin lemmikkieläinten tarkastuksista pidettävää kirjanpitoa ja tunnistusasiakirjaan tehtävää vahvistusta muihin jäsenvaltioihin tapahtuvaa muuta kuin kaupallista siirtoa varten sekä säädetään niistä toimista, joihin toimivaltaisen viranomaisen tulee ryhtyä, jos muutoin kuin kaupallisesti siirrettävät lemmikkieläimet eivät täytä niille uudessa lemmikkieläinasetuksessa asetettuja vaatimuksia.

## 3.2 Eläintautilaki

### 3.2.1 Lemmikkieläinten muille kuin kaupallisille siirroille asetetut eläinterveysvaatimukset

Eläintautilaissa, joka tuli voimaan 21.4.2021, säädetään eläintautien vastustamista koskevien Euroopan unionin säädösten täytäntöönpanosta siltä osin kuin niiden täytäntöönpanosta ei säädetä muun lain nojalla. Eläintautilaissa säädetään myös lemmikkieläinasetuksen täytäntöönpanosta lemmikkieläinten muille kuin kaupallisille siirroille asetettujen eläinterveysvaatimusten osalta.

Eläintautilain 8 luvussa säädetään eläinten ja tuotteiden siirroista. Lain 8 lukuun sisältyvän 49 §:n 1 momentin 7 kohdan mukaan Ruokavirasto päättää lemmikkieläinasetuksen 32

artiklassa tarkoitetun sellaisen muussa kuin kaupallisessa tarkoituksessa tapahtuvan lemmikkieläinten siirron sallimisesta, joka ei täytä kaikkia sille säädettyjä vaatimuksia.

Eläintautilain 8 lukuun sisältyvän 51 §:n 3 kohdassa säädetään asetuksenantovaltuudesta myöntää lemmikkieläinasetuksen sallimalla tavalla poikkeuksia nuoria lemmikkieläimiä koskevista rokotusvaatimuksista sekä lemmikkieläinasetuksen liitteessä I olevassa B osassa lueteltuihin lajeihin kuuluvien lemmikkieläinten muihin kuin kaupallisiin siirtoihin sovellettavista vaatimuksista. Eläintautilain 51 §:n 3 kohdan nojalla eräisiin Euroopan unionin jäsenvaltioiden välisiin eläinten siirtoihin sovellettavista eläinterveyttä koskevista vaatimuksista ja poikkeuksista annetulla maa- ja metsätalousministeriön asetuksella (328/2021) säädetään jäsenvaltioista Suomeen tapahtuvien siirtojen osalta poikkeuksesta nuoria lemmikkieläimiä koskevista rokotusvaatimuksista sekä lemmikkieläiminä pidettävien lintujen muissa kuin kaupallisissa siirroissa sovellettavista eläinterveysvaatimuksista.

Eläintautilain 51 §:n 5 kohdassa säädetään valtuudesta antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella eläinten tai tuotteiden siirtoja koskevia eläinterveys säännösten IV osan tai lemmikkieläinasetuksen taikka niiden nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanoon liittyviä säännöksiä, jos mainitut Euroopan unionin säännökset sitä edellyttävät. Mainitun valtuussäännöksen nojalla annetussa maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa 328/2021 säädetään Suomeen jäsenvaltioista muutoin kuin kaupallisesti siirrettävien koirien heisimatolääkityksen vaihtoehtoisesta antamistavasta. Edelleen saman valtuussäännöksen nojalla annetussa maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa eräiden Euroopan unionin ulkopuolelta tuotavien eläinten, niiden sukusolujen ja alkioiden, eläinperäisten tuotteiden sekä eläintautien leviämisen riskiä aiheuttavien tavaroiden eläinterveyttä koskevista vaatimuksista ja poikkeuksista (330/2021) säädetään vastaavasta poikkeuksesta Suomeen kolmannesta maasta tai alueelta tapahtuvien koirien muiden kuin kaupallisten siirtojen osalta silloin, kun koira palaa unioniin lemmikkieläinpassilla.

Eläintautilain 9 luvussa säädetään eläinten ja tuotteiden viennistä ja tuonnista. Lain 9 lukuun sisältyvässä 57 §:ssä säädetään kansallisesta toimivallasta Euroopan unionin tuontivaatimusten puuttuessa. Kyseisen §:n mukaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan eläinterveys säännösten 230, 234 ja 238 artiklaa sekä lemmikkieläinasetuksen 14 artiklan 3 kohtaa noudattaen säätää eläinterveyttä koskevista vaatimuksista, joita muista kuin jäsenvaltioista Suomeen tuotavien eläinlajien tai -luokkien, tuotteiden taikka niitä koskevien terveystodistusten tulee täyttää sekä niistä valtioista ja alueista, joista mainittujen eläinten tai tuotteiden tuonti on sallittua, jos eläimiä tai tuotteita koskevista tuontivaatimuksista tai valtioiden tai alueiden luettelosta ei säädetä eläinterveys säännösten V osan säännösten nojalla, lemmikkieläinasetuksessa tai muualla Euroopan unionin lainsäädännössä.

Tulli valvoo eläintautilain 70 §:n mukaisesti eläinterveysviranomaisten ohella eläinterveyttä koskevien säädösten noudattamista Suomessa, kun eläimiä siirretään jäsenvaltioiden välillä tai Suomesta muuhun kuin jäsenvaltioon.

Lemmikkieläinasetuksen kumoutumisella ja eläinterveys säännösten VI osan soveltamisen alkamisella ei ole vaikutusta eläintautilain soveltamisalaan. Eläintautilakia on kuitenkin tarpeen muuttaa siten, että viittaukset kumoutuvaan lemmikkieläinasetukseen joko poistetaan tai muutetaan viittauksiksi eläinterveys säännösten VI osaan taikka sen nojalla annettuihin säännöksiin. Eläintautilain asetuksenantovaltuuksia tulisi tarkistaa eläinterveys säännösten ja sen nojalla annettujen säännösten mahdollistamien poikkeuksien käyttöönottamiseksi ja kansallisten vaatimusten asettamiseksi. Sen lisäksi, että eläintautilaki poistettaisiin viittaukset kumoutuvaan lemmikkieläinasetukseen, eläintautilakiin olisi tarpeen tehdä seuraavassa kuvattavia muutoksia.

Eläintautilain 49 § 7 kohdan viittaus kumoutuvan lemmikkieläinasetuksen 32 artiklaan koskien mahdollisuutta Ruokaviraston päätöksellä sallia sellaisen lemmikkieläimen muussa kuin kaupallisessa tarkoituksessa tapahtuva siirto, joka ei täytä kaikkia sille säädettyjä ehtoja, tulee päivittää viittauksella uuden lemmikkieläinasetuksen 15 ja 29 artikloihin. Asetuksen 15 artiklan b kohdassa säädetään jäsenvaltioiden mahdollisuudesta sallia koirien siirto alueelleen kolmannelta maasta tai alueelta sotilashenkilöstön, lainvalvontaviranomaisten tai etsintä- ja pelastusryhmien toimesta muun rajanylityspaikan kuin unionin ulkorajalla sijaitsevan matkustajien maahantulopaikaksi nimetyn rajanylityspaikan kautta. Asetuksen 29 artiklassa säädetään jäsenvaltioiden mahdollisuudesta poikkeustapauksissa tietyin edellytyksin sallia sellainen lemmikkieläimen muu kuin kaupallinen siirto alueelleen, joka ei täytä kaikkia sille asetettuja ehtoja.

Jäsenvaltio voi uuden lemmikkieläinasetuksen nojalla edelleen sallia sellaisten koiran-, kissan- tai fretinpentujen muun kuin kaupallisen siirron toisesta jäsenvaltiosta, joita ei vielä ole rokotettu raivotautia vastaan tai joille annettu raivotautirokotus ei vielä ole voimassa. Jäsenvaltio voi myös sallia heisimatolääkityksen annettavaksi vaihtoehtoisella tavalla alueelleen toisesta jäsenvaltiosta tai kolmannelta maasta taikka alueelta muutoin kuin kaupallisesti siirrettävälle koiralle. Asetuksenantovaltuudesta pentujen raivotautirokotuksia koskevan poikkeuksen käyttöönottamiseksi säädetään eläintautilain 51 § 3 kohdassa, eikä tähän ole tarpeen tehdä muutoksia. Asetuksenantovaltuus koskien heisimatolääkityksen vaihtoehtoista antamistapaa tulisi kuitenkin siirtää lain 51 §:n 5 kohdasta 51 §:n 3 kohtaan, sillä eläinterveyssäännösten VI osan soveltamisen myötä kyseisestä poikkeusmahdollisuudesta säädetään uudessa lemmikkieläinasetuksessa vastaavasti kuin pentujen raivotautirokotusvaatimuksia koskevasta poikkeuksesta.

Eläintautilain 51 §:n 5 kohdan asetuksenantovaltuutta tulisi täydentää viittauksella eläinterveyssäännösten VI osaan, jotta maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa myös muiden kuin kaupallisesti siirrettävien lemmikkieläinten siirtoja koskevia eläinterveyssäännösten tai sen nojalla annettujen säännösten toimeenpanoon liittyviä säännöksiä, jos Euroopan unionin säännökset sitä edellyttävät.

Eläintautilain 93 § 3 momenttia tulisi täydentää siten, että Ruokavirasto tai Tulli voisi myös itse huolehtia eläimen lopettamisesta tai tuotteen hävittämisestä sen sijaan, että lopettamista tai hävittämistä koskevan päätöksen täytäntöönpano on toimijan itsensä vastuulla sellaisessa tilanteessa, jossa jäsenvaltioiden välisiä siirtoja koskevia vaatimuksia on rikottu. Ehdotettu muutos selkeyttäisi eläintautilain tulkintaa ja eläinten lopetusta koskeva toimenpide olisi myös yhdenmukainen eläinten hyvinvoinnista annetun lain (693/2023) 99 §:n kanssa.

Eläintautivalvonnan seuraamusmaksua koskevassa eläintautilain 94 a §:n 6 kohdan viittaus kumoutuvaan lemmikkieläinasetukseen on syytä korvata viittauksella eläinterveyssäännösten VI osaan, jotta seuraamusmaksu voidaan edelleen määrätä koskien myös sellaisia muiden kuin kaupallisesti siirrettävien lemmikkieläinten siirtoja, jotka eivät täytä eläinterveyssäännösteissä tai sen nojalla annetuissa säännöksissä taikka eläintautilain 51 §:n 3 ja 5 kohtien nojalla annetuissa säännöksissä asetettuja ehtoja.

### 3.2.2 Eläintautilain eläintautien seurantaan liittyvä määräyksenantovaltuus

Hallituksen esityksessä ehdotetaan lisäksi tehtäväksi eläintautilain eläintautien seurantaan liittyvää määräyksenantovaltuutta selkeyttävä ja täsmentävä muutos.

Eläintautilain 23 §:ssä säädetään eläintautien seurannasta. Voimassa olevan pykälän 3 momentin mukaan Ruokavirasto voi eläinten terveydentilan ja eläintautien esiintymisen seuraamiseksi

toteuttaa pakollisen eläinten joukkotutkimuksen (seurantatutkimus), jonka yhteydessä voidaan tutkia eläimiä ja ottaa eläimistä, tuotteista ja pitopaikoista tarvittavia näytteitä. Toimijoilla, lemmikkieläimen pitäjillä sekä luonnonvaraisia eläimiä metsästävillä tai pyytävillä on velvollisuus sallia tutkiminen ja näytteenotto.

Pykälän 4 momentin mukaan Ruokavirasto voi toteuttaa seurantatutkimuksen itse tai määrätä sen muun laissa tarkoitetun eläinterveysviranomaisen tehtäväksi. Näytteenotto ja näytteiden tutkittavaksi lähettäminen voidaan määrätä myös toimijan tai lemmikkieläimen pitäjän sekä tietyissä tapauksissa myös luonnonvaraisia eläimiä metsästävän tai pyytävän tehtäväksi, jos se on mahdollista ottaen huomioon näytteiden laatu ja tehtävässä vaadittavat tiedot ja taidot.

Pykälän voimassa olevassa 5 momentissa säädetään, että Ruokavirasto voi tehdä seurantatutkimuksia myös luonnonvaraisista eläimistä sekä virastoon muita tutkimuksia varten lähetyistä näytteistä. Pykälän 5 momenttia muutettaisiin, jotta viranomaisille ja toimijoille velvoitteita merkitseviä seurantatutkimuksia koskevan toimivaltuuden luonne määräyksenantovaltuutena selkeytyisi ja täsmentyisi. Asiaa hämärtää se, että 5 momentissa pakollisiksi eläinten joukkotutkimuksiksi eli seurantatutkimuksiksi kutsutaan myös sellaisia tutkimuksia, joihin ei sisälly vastaavia velvoitteita ja joihin ei liity tarvetta määräyksenantoon. Eläintautien seurantaa koskevaa eläintautilain 23 §:n 5 momenttia tulisi muuttaa, jotta viranomaisille ja toimijoille velvoitteita merkitseviä seurantatutkimuksia koskevan toimivaltuuden luonne määräyksenantovaltuutena selkeytyisi ja täsmentyisi.

### **3.3 Tuontivalvontalaki**

Suomeen kolmannesta maasta tai alueelta tapahtuvien lemmikkieläinten muiden kuin kaupallisten siirtojen virallista valvontaa ja muita virallisia toimia, joita suoritetaan lemmikkieläinasetuksen soveltamisen varmistamiseksi, koskevat valvonta-asetusta täydentävät säännökset annetaan tuontivalvontalailla.

Tuontivalvontalain mukaan maa- ja metsätalousministeriön tehtävänä on valvonta-asetuksen, lemmikkieläinasetuksen ja tuontivalvontalain täytäntöönpanon yleinen ohjaus ja seuranta. Maa- ja metsätalousministeriö nimeää Tullin esityksestä unionin ulkorajalla sijaitsevat matkustajien maahantulopaikat, joiden kautta saadaan siirtää muutoin kuin kaupallisessa tarkoituksessa suoraan kolmannesta maasta tai alueelta Suomeen lemmikkikoiria, -kissoja, -frettejä ja -lintuja. Suomessa on tällaisiksi matkustajien maahantulopaikoiksi nimetty Helsinki-Vantaan lentoaseman lisäksi useita satamia sekä Suomen ja Venäjän välisiä rajanylityspaikkoja.

Ruokavirasto suunnittelee, ohjaa ja kehittää virallista valvontaa valvonta-asetuksen, lemmikkieläinasetuksen ja tuontivalvontalain soveltamisalalla. Ruokavirasto vastaa valvonta-asetuksessa ja lemmikkieläinasetuksessa jäsenvaltioille ja toimivaltaiselle viranomaiselle osoitetuista unioniin siirrettävien lemmikkieläinten virallista valvontaa koskevista tehtävistä, jollei tuontivalvontalaissa toisin säädetä. Ruokaviraston tehtäviin kuuluu myös eläinten ja tavaroiden tuonnin edellytyksenä olevien ennakkolupien myöntäminen.

Tullin tehtävistä säädetään tuontivalvontalain 6 §:ssä. Pykälän 1 momentin 1 kohdan nojalla Tulli valvoo, ettei muutoin kuin kaupallisessa tarkoituksessa tulevia lemmikkikoiria, -kissoja, -frettejä tai -lintuja siirretä Euroopan unionin alueelle muiden kuin matkustajien maahantulopaikoiksi nimettyjen rajanylityspaikkojen kautta. Kyseisen momentin 4 kohdan nojalla Tulli vastaa kyseisten lemmikkieläinten virallisen valvonnan suorittamisesta matkustajien maahantulopaikoilla lukuun ottamatta niiden tuonnin edellytyksenä olevien ennakkolupien myöntämistä. Momentin 5 kohdan nojalla Tulli valvoo lemmikkieläinasetuksen 5 artiklan 3 ja 4 kohdassa tarkoitettua useamman kuin viiden lemmikkieläimen siirron

mahdollistavaa poikkeusmenettelyä, jossa lemmikkieläinten muun kuin kaupallisen siirron tarkoituksena on osallistuminen kilpailuihin, näyttelyihin, urheilutapahtumiin tai tällaisiin tapahtumiin liittyvään koulutukseen. Tulli voi tehdä tarkastuksia edellä mainittuihin tapahtumiin siirtoja koskevien tietojen paikkansapitävyyden varmistamiseksi. Lemmikkieläinasetuksen 34 artiklan 4 kohdan nojalla Tulli on velvollinen huolehtimaan siitä, että sen henkilökunnalla on tarvittava koulutus lemmikkieläinten muita kuin kaupallisia siirtoja koskevien edellytysten valvontaan. Tullin tulee pitää kirjaa suoritettujen tarkastusten kokonaismäärästä ja näissä tarkastuksissa ilmenneistä vaatimustenvastaisuuksista. Tullin tulee myös vahvistaa tunnistusasiakirjan asiaankuuluvassa kohdassa, mitkä tarkastukset on suoritettu, jos tällainen vahvistus on tarpeen muihin jäsenvaltioihin tapahtuvaa muuta kuin kaupallista siirtoa varten.

Tulli antaa yhdessä Ruokaviraston kanssa yleisölle selkeää ja helposti saatavilla olevaa tietoa lemmikkieläinten muihin kuin kaupallisiin siirtoihin sovellettavista vaatimuksista lemmikkieläinasetuksen 37 artiklan nojalla. Ruokavirasto ja Tulli vastaavat valvonta-asetuksessa edellytetyn monivuotisen kansallisen valvontasuunnitelman laatimisesta niille tuontivalvontalaissa osoitettujen tehtävien osalta.

Tarkastusta ja näytteenottoa koskevasta virallisesta valvonnasta ja muista virallisista toimista säädetään valvonta-asetuksessa, lemmikkieläinasetuksessa ja tuontivalvontalain 10 §:ssä. Tuontivalvontalain 12 §:n nojalla kunnaneläinlääkäri antaa Tullille tarvittaessa virka-apua lemmikkieläinten viralliseen valvontaan liittyvissä tehtävissä. Ruokaviraston antama virka-apu on rajattu erityisiin viralliseen valvontaan liittyviin tehtäviin kuten valvontaiskuihin. Poliisin, Tullin, Rajavartiolaitoksen ja pelastusviranomaisten virka-avun antovelvollisuuden osalta viitataan kyseisten viranomaisten toimintaa koskevaan sektorilainsäädäntöön.

Tuontivalvontalain 4 luvussa säädetään pakkokeinoista ja seuraamuksista kuten tuontivalvonnan seuraamusmaksusta. Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos teosta on kulunut yli kuusi kuukautta.

Lemmikkieläinasetuksen kumoutumisella ei ole vaikutusta tuontivalvontalain soveltamisalaan. Tuontivalvontalakiin on kuitenkin tarpeen tehdä joitain teknisluonteisia muutoksia, kuten poistaa tai muuttaa laissa olevat viittaukset kumoutuvaan lemmikkieläinasetukseen viittauksiksi delegoituun asetukseen 2019/2122. Tuontivalvontalaista kumottaisiin sen 6 § 1 momentin 5 kohta koskien eräitä Tullin tehtäviä, koska kyseiset tehtävät tapahtumissa paikan päällä tehtäviä tarkastuksia lukuun ottamatta osoitetaan eläinterveyssäännöillä, valvonta-asetuksella ja delegoidulla asetuksella 2019/2122 joko suoraan jäsenvaltion Tullille tai muulle toimivaltaiselle viranomaiselle. Tullin toimivalta lemmikkieläinten muiden kuin kaupallisten siirtojen virallisen valvonnan osalta perustuu tuontivalvontalain 6 §:n 1 momentin 4 kohtaan. Kumoutuvan lemmikkieläinasetuksen 34 artiklan 4 kohdan mukaisista tehtävistä säädetään valvonta-asetuksen 5 artiklan 4 kohdassa ja delegoidun asetuksen 2019/2122 uudessa 11 a artiklassa. Tiedottamisesta säädetään eläinterveyssäännösten 256 artiklassa ja delegoidun asetuksen 2019/2122 12 artiklassa. Erityiset säännökset koskien tapahtumissa paikan päällä tehtäviä tarkastuksia poistuvat, kun lemmikkieläinasetus kumoutuu, mutta valvontaa on edelleen mahdollista suorittaa valvonta-asetuksen yleisten säännösten nojalla. Suomessa Tulli ei ole tehnyt kyseisiä tarkastuksia tapahtumiin.

Euroopan unionin ulkopuolelta tapahtuvan tuonnin valvonnan seuraamusmaksun nykyinen kuuden kuukauden määräaika, jonka jälkeen seuraamusmaksua ei enää saa määrätä, tulisi yhtenäistää eläintautilain vastaavan aikarajan kanssa. Eläintautilain mukaan eläintautivalvonnan seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos teosta on kulunut yli vuosi. Molempia

säädöksiä sovelletaan eläinten ja eräiden tavaroiden tuontivalvontaan, jolloin yhdenmukainen aikaraja selkeyttäisi niiden soveltamista.

Lisäksi tuontivalvontalain viittaukset elintarvikelakiin ja eläintautilakiin tulisi päivittää siten, että kumoutuneen elintarvikelain (23/2006) sijaan viitattaisiin 9.4.2021 annettuun elintarvikelakiin (297/2021) ja kumoutuneen eläintautilain (441/2013) sijaan 15.1.2021 annettuun eläintautilakiin (76/2021), jotka tulivat voimaan 21.4.2021.

## **4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset**

### **4.1 Keskeiset ehdotukset**

Esityksen tavoitteena on saattaa kansallinen lainsäädäntö vastaamaan eläinterveyssäännösten ja valvonta-asetuksen sekä niiden nojalla annettujen säännösten vaatimuksia. Esityksessä tehtäisiin tarvittavat muutokset eläintautilakiin ja tuontivalvontalakiin lemmikkieläinasetuksen kumoutumisen ja eläinterveyssäännösten VI osan soveltamisen alkamisen johdosta.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi eläintautilakia ja tuontivalvontalakia siten, että viittaukset kumoutuvaan lemmikkieläinasetukseen muutettaisiin viittauksiksi eläinterveyssäännösten VI osaan ja valvonta-asetukseen sekä niiden nojalla annettuihin säännöksiin. Edellä mainituilta osin kyse on teknisluonteisista muutoksista kansalliseen lainsäädäntöön. Eläintautilakia selkeytettäisiin ja täsmennettäisiin eläntautien seurantaan liittyvän määräyksenantovaltuuden osalta. Lisäksi eläintautilakia täsmennettäisiin Ruokaviraston ja Tullin toimivaltuuden osalta eläimen lopettamisessa ja tuotteen hävittämisessä sellaisessa tilanteessa, jossa toisesta jäsenvaltiosta Suomeen toimitetussa eläimessä tai tuotteessa ilmenneitä puutteita niille eläinterveyttä koskevista säädöksistä säädetyistä vaatimuksista ei voida korjata.

### **4.2 Pääasialliset vaikutukset**

Esityksellä ei ole valtiontaloudellisia vaikutuksia.

Esityksessä ei ehdoteta muutoksia eri viranomaisten tehtäviin tai toimivallanjakoon suhteessa voimassa oleviin eläintautilakiin ja tuontivalvontalakiin. Lakien toimeenpanoon liittyvät kustannukset rahoitetaan julkisen talouden suunnitelman, valtion talousarvioiden mukaisten määrärahojen ja henkilötyövuosimäärien puitteissa kuten tälläkin hetkellä.

Esityksellä ei ole myöskään vaikutusta lemmikkieläinten omistajien tai omistajan valtuuttamien henkilöiden asemaan taikka velvollisuuksiin siirrettäessä lemmikkieläimiä muutoin kuin kaupallisesti jäsenvaltioon toisesta jäsenvaltiosta tai kolmannesta maasta taikka alueelta.

## **5 Muut toteuttamisvaihtoehdot**

### **5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset**

Eläinterveyssäännöstö ja valvonta-asetus ovat jäsenvaltioissa suoraan velvoittavaa Euroopan unionin lainsäädäntöä.

Eläinterveyssäännöstö jättää kuitenkin, samoin kuin kumoutuva lemmikkieläinasetus, jäsenvaltioiden päätettäväksi, miltä osin nämä ottavat käyttöön eläinterveyssäännösten mahdollistamat poikkeukset, jotka koskevat nuorien lemmikkieläimien raivotautirokotusvaatimuksia ja lemmikkikoirien heisimatolääkityksen vaihtoehtoista antamistapaa sekä mahdollisuuden asettaa eläinterveyssäännösten liitteessä I olevassa B osassa

lueteltuihin lajeihin kuuluvien lemmikkieläinten siirtoihin sovellettavia kansallisia vaatimuksia. Eläintautilain asetuksenantovaltuudet, jotka koskevat edellä mainittujen poikkeusten käyttöönottoa ja mahdollisuutta asettaa kansallisia vaatimuksia, on tarkoitus säilyttää eläintautilaissa. Edellä mainittujen poikkeusten käyttöönotosta ja kansallisten vaatimusten asettamisesta tullaan päättämään eläintautilain nojalla annettavien asetusten valmistelun yhteydessä.

## **5.2 Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot**

Eläinterveyssäännöstö ja valvonta-asetus sekä niiden nojalla annetut säännökset ovat jäsenvaltioissa suoraan sovellettavaa Euroopan unionin lainsäädäntöä. Jäsenvaltiot päättävät oman riskinarvionsa perusteella eläinterveyssäännösten mahdollistamien poikkeuksien käyttöönotosta ja liitteen I B osassa lueteltuihin lajeihin kuuluvien lemmikkieläinten siirtoihin sovellettavien kansallisten vaatimusten asettamisesta.

## **6 Lausuntopalaute**

Hallituksen esitysluonnos on ollut lausunnolla 10.10.2025 – 10.11.2025 välisen ajan. Hallituksen esitysluonnoksesta on saatu lausunto oikeusministeriöltä, sisäministeriöltä, Ahvenanmaan maakunnan hallitukselta, Ruokavirastolta, Tullilta ja Suomen Eläinlääkäriliitto ry:ltä. Saadut lausunnot ja saaduista lausunnoista laadittu lausuntoyhteenveto on julkaistu valtioneuvoston hankesivuilla (<https://mmm.fi/hanke2?tunnus=MMM004:00/2025>).

Sisäministeriöllä ei ollut lausuttavaa hallituksen esitysluonnoksesta ja Suomen Eläinlääkäriliitto ry:llä ei ollut huomautettavaa esitetyistä muutoksista

Oikeusministeriö nosti lausunnossaan esiin ensinnäkin sen, ettei eläintautilain 51 §:ään ehdotetun muutoksen perusteluista käy ilmi se, muuttuuko asetuksenantovaltuuden kohde tai aineellinen ala jotenkin ehdotetun sääntelyn myötä (viittaus kumoutuvaan lemmikkieläinasetukseen ehdotetaan muutettavaksi 21.4.2026 sovellettavaksi tulevaan Euroopan unionin lainsäädäntöön). Oikeusministeriön lausunnossa oli vastaavat huomiot sekä eläintautilakiin että tuontivalvontalakiin ehdotettujen viittausmuutosten muuttamisen osalta (viittaukset kumoutuvaan lemmikkieläinasetukseen muutettaisiin viittauksiksi 21.4.2026 sovellettavaksi tulevaan Euroopan unionin lainsäädäntöön).

Ahvenanmaan maakunnan hallitus tuki lausunnossaan hallituksen esitysluonnosta ja totesi, ettei ehdotuksella ole suoria vaikutuksia Ahvenanmaan maakuntaan. Ahvenanmaan maakunnan hallitus totesi lisäksi lausunnossaan, että kotieläinten tarttuvat taudit kuuluvat Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 27 §:n 3 kohdan mukaisesti valtakunnan lainsäädäntövaltaan. Hallinnollisesta toimivallasta säädetään puolestaan Ahvenanmaan itsehallintolain 30 §:n 9 kohdasta siten, että Ahvenanmaan maakunnassa maakunnan hallitus tai muu maakuntalaissa määrätty viranomainen huolehti tehtävistä, jotka ihmisten ja kotieläinten tarttuvien tautien torjuntaa koskevan lainsäädännön mukaan kuuluvat valtakunnan viranomaiselle tai kunnille.

Ruokavirasto totesi ensinnäkin lausunnossaan, että hallituksen esitysluonnoksen taustalla olevat Euroopan unionin asetukset (komission delegoidut ja täytäntöönpanoasetukset) eivät ole valmistuneet ja lausunnossa oletetaan, että asetukset astuvat voimaan nyt tiedossa olevan suunnitelman mukaisina. Ruokavirasto kannatti lausunnossaan ehdotettua eläintautien seurantaan liittyvän määräyksenantovaltuuden (eläintautilaki 23 §) selkeyttämistä ja täsmentämistä. Tältä osin Ruokavirasto esitti harkittavaksi, pitäisikö nyt 5 momenttiin esitetty teksti sijoittaa omaksi momentikseen. Muilta osin Ruokavirastolla ei ollut huomautettavaa hallituksen esitysluonnokseen.



Tulli totesi lausunnossaan ensinnäkin, että hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetut muutokset eläintautilakiin ja tuontivalvontalakiin eivät vaikuttaisi merkittävästi Tullin toimivaltaan lemmikkieläinten siirtojen valvonnassa. Tullilla ei ollut lausuttavaa eläintautilakiin ehdotettuihin muutoksiin. Tulli toi kuitenkin lausunnossaan esiin muutostarpeen eläintautilain 93 §:ään (Toimenpiteet, kun jäsenvaltioiden välisiä siirtoja koskevia vaatimuksia on rikottu), jossa säädetään toimenpiteistä, kun jäsenvaltioiden välisiä siirtoja koskevia vaatimuksia on rikottu. Tulli kiinnitti lausunnossaan huomiota siihen, että eläintautilain sanamuoto eroaa eläimen lopettamisen osalta eläintenhyvinvoinnista annetun lain (693/2023) vastaavasta säännöksestä. Tulli esitti lausunnossaan, että eläintautilain 93 §:ää täsmennetään siten, että pykälään lisättäisiin mahdollisuus, että toimivaltainen viranomainen voisi myös toimeenpanna eläimen lopettamista koskevan päätöksen, jos puutteita ei ole mahdollista korjata. Tulli esitti lisäksi lausunnossaan, että muutos olisi aiheellista ulottaa koskemaan myös tuotteiden hävittämistä siten, että valvontaviranomaisella olisi mahdollisuus hävittää tuote, jos tuote tai sen mukana olevat asiakirjat eivät täytä niille eläinterveyttä koskevilla sääöksillä säädettyjä vaatimuksia eikä puutteita ole mahdollista korjata. Lausunnossaan Tulli kannatti tuontivalvontalaissa säädetyn seuraamusmaksun aikarajan yhtenäistämistä eläintautilaissa säädetyn seuraamusmaksun aikarajan kanssa.

Oikeusministeriön lausunnon johdosta hallituksen esityksen perusteluja on täsmennetty sekä eläintautilain että tuontivalvontalain osalta. Tullin lausunnon johdosta ja siinä tarkemmin esitetyn perusteiden hallituksen esitykseen on lisätty ehdotus eläintautilain 93 §:n 3 momentin muuttamisesta siten, että Ruokavirasto tai tullin voisi päättää, että se huolehtii eläimen lopettamisesta tai tuotteen hävittämisestä toimijan sijasta tämän kustannuksella sellaisessa tilanteessa, jossa eläin tai tuote ei täytä sille eläinterveyttä koskevilla sääöksillä säädettyjä vaatimuksia eikä puutteita ole mahdollista korjata tai niitä ei ole korjattu asetetussa määräajassa. Muilta osin hallituksen esitykseen ei ole tehty muutoksia verrattuna lausunnolla olleeseen hallituksen esitysluonnokseen.

## **7 Säännöskohtaiset perustelut**

### **7.1 Eläintautilaki**

**1 §. Soveltamisala.** Pykälässä säädetään eläintautilain soveltamisalasta. Pykälän 1 momentin 6 kohta kumottaisiin tarpeettomana, koska siinä mainittu lemmikkieläinasetus kumoutuu 21.4.2026 lukien.

**23 §. Eläintautien seuranta.** Voimassa olevan pykälän 3 momentin mukaan Ruokavirasto voi eläinten terveydentilan ja eläintautien esiintymisen seuraamiseksi toteuttaa pakollisen eläinten joukkotutkimuksen (seurantatutkimus), jonka yhteydessä voidaan tutkia eläimiä ja ottaa eläimistä, tuotteista ja pitopaikoista tarvittavia näytteitä. Toimijoilla, lemmikkieläimen pitäjillä sekä luonnonvaraisia eläimiä metsästävillä tai pyytävillä on velvollisuus sallia tutkiminen ja näytteenotto.

Pykälän 4 momentin mukaan Ruokavirasto voi toteuttaa seurantatutkimuksen itse tai määrätä sen muun laissa tarkoitetun eläinterveysviranomaisen tehtäväksi. Näytteenotto ja näytteiden tutkittavaksi lähettäminen voidaan määrätä myös toimijan tai lemmikkieläimen pitäjän sekä tietyissä tapauksissa myös luonnonvaraisia eläimiä metsästävän tai pyytävän tehtäväksi, jos se on mahdollista ottaen huomioon näytteiden laatu ja tehtävässä vaadittavat tiedot ja taidot. Pykälän voimassa olevassa 5 momentissa säädetään, että Ruokavirasto voi tehdä seurantatutkimuksia myös luonnonvaraisista eläimistä sekä virastoon muita tutkimuksia varten lähetyistä näytteistä.

Pykälän 5 momenttia muutettaisiin, jotta viranomaisille ja toimijoille velvoitteita merkitseviä seurantatutkimuksia koskevan toimivaltuuden luonne määräyksenantovaltuutena selkeytyisi ja täsmentyisi. Asiaa hämärtää se, että 5 momentissa pakollisiksi eläinten joukkotutkimuksiksi eli seurantatutkimuksiksi kutsutaan myös sellaisia tutkimuksia, joihin ei sisälly vastaavia velvoitteita ja joihin ei liity tarvetta määräyksenantoon.

**49 §. Ruokaviraston suostumusta edellyttävät siirrot.** Pykälässä säädetään Ruokaviraston suostumusta edellyttävistä eläinten ja tuotteiden siirroista jäsenvaltioon toisesta jäsenvaltiosta tai kolmannesta maasta taikka alueelta. Pykälän 1 momentin 7 kohdassa säädetään lemmikkieläinasetuksen 32 artiklassa tarkoitettusta tilanteesta, jossa lemmikkieläimen muu kuin kaupallinen siirto ei täytä kaikkia sille asetettuja vaatimuksia. Mainittu 1 momentin 7 kohdan viittaus kumoutuvan lemmikkieläinasetuksen 32 artiklaan ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi eläinterveyssäännösten nojalla annettavan uuden lemmikkieläinasetuksen 15 artiklan b kohtaan ja 29 artiklaan.

Uuden lemmikkieläinasetuksen 15 artiklan b kohdassa säädetään jäsenvaltioiden mahdollisuudesta sallia koirien siirto alueelleen kolmannesta maasta tai alueelta sotilashenkilöstön, lainvalvontaviranomaisten tai etsintä- ja pelastusryhmien toimesta muun rajanylityspaikan kuin unionin ulkorajalla sijaitsevan matkustajien maahantulopaikaksi nimetyn rajanylityspaikan kautta. Uuden lemmikkieläinasetuksen 29 artiklan nojalla jäsenvaltio voi tietyin edellytyksin myöntää luvan lemmikkieläimen muuhun kuin kaupalliseen siirtoon alueelleen, vaikka asetuksen vaatimukset eivät täytyisi. Lupa voidaan myöntää erityisten ongelmien ratkaisemiseksi.

**51 §. Kansalliset täydentävät säännökset.** Pykälässä säädetään asetuksenantovaltuuksista maa- ja metsätalousministeriölle koskien eläintautilain nojalla annettavia kansallisia täydentäviä säännöksiä siltä osin, kuin ne koskevat eläinten ja tuotteiden siirtoja alueelleen toisesta jäsenvaltiosta tai kolmannesta maasta taikka alueelta. Pykälään tehtäisiin ainoastaan Euroopan unionin lainsäädännön muutoksista aiheutuvat tarvittavat viittausmuutokset eikä asetuksenantovaltuuksien aineellinen soveltamisala laajene ehdotetuista muutoksista johtuen.

Pykälän 1 momentin 3 kohdassa säädetään mahdollisuudesta säätää lemmikkieläinasetuksen sallimalla tavalla poikkeuksia muutoin kuin kaupallisesti siirrettäviä nuoria lemmikkejä koskevista raivotautirokotusvaatimuksista sekä lemmikkieläinasetuksen liitteessä I olevassa B osassa lueteltuihin lajeihin kuuluvien lemmikkieläinten muihin kuin kaupallisiin siirtoihin sovellettavista vaatimuksista.

Pykälän 1 momentin 3 kohdan viittaus kumoutuvaan lemmikkieläinasetukseen poistettaisiin. Kyseistä viittausta ei korvata viittauksella eläinterveyssäännösten VI osaan, sillä kansallisista poikkeuksista voidaan säätää vain eläinterveyssäännösten mahdollistamissa puitteissa. Kohtaan ehdotetaan muutettavaksi siten, että maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voitaisiin säätää myös muutoin kuin kaupallisesti siirrettävien lemmikkikoirien heisimatolääkitystä koskevasta poikkeuksesta. Kyseisestä poikkeuksesta säädetään tällä hetkellä pykälän 1 momentin 5 kohdan nojalla. Uudessa lemmikkieläinasetuksessa muutoin kuin kaupallisesti siirrettävien lemmikkikoirien heisimatolääkitystä koskevista poikkeuksista säädetään vastaavasti kuin lemmikkieläinten raivotautirokotusvaatimuksia koskevista poikkeuksista, joten asetuksenantovaltuus kummankin poikkeuksen osalta ehdotetaan annettavaksi 1 momentin 3 kohdassa.

Uuden lemmikkieläinasetuksen 9 artiklan mukaan jäsenvaltiot voivat tietyin edellytyksin myöntää poikkeuksia koskien alueelleen toisesta jäsenvaltiosta muutoin kuin kaupallisesti siirrettävien nuorten lemmikkieläinten raivotautirokotuksia. Mahdollisuudesta myöntää

poikkeuksia koskien toisesta jäsenvaltiosta muutoin kuin kaupallisesti siirrettävien lemmikkikoirien heisimatolääkityksiä säädetään uuden lemmikkieläinasetuksen 10 artiklassa. Uuden lemmikkieläinasetuksen 16 artiklan mukaan jäsenvaltiot voivat myöntää poikkeuksia koskien alueelleen kolmannelle maasta tai alueelta muutoin kuin kaupallisesti siirrettävien lemmikkikoirien heisimatolääkitystä. Eläinterveyssäännösten 248 artiklan 3 kohdan ja 250 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat tietyin edellytyksin soveltaa kansallisia sääntöjä liitteessä I olevassa B osassa lueteltuihin lajeihin kuuluvien lemmikkieläinten muihin kuin kaupallisiin siirtoihin alueelleen toisesta jäsenvaltiosta tai kolmannelle maasta tai alueelta.

Pykälän 1 momentin 5 kohdan viittaus kumoutuvaan lemmikkieläinasetukseen muutettaisiin viittaukseksi eläinterveyssäännösten VI osaan, jota sovelletaan lemmikkieläinten muihin kuin kaupallisiin siirtoihin 21.4.2026 lukien.

**57 §.** *Kansallinen toimivalta Euroopan unionin tuontivaatimusten puuttuessa.* Pykälässä säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksenantovaltuuksista, jotka koskevat eläintautilain nojalla annettavia eläinten ja tuotteiden tuonnin eläintautiehtoja täydentäviä kansallisia säännöksiä. Pykälän 1 momentista ehdotetaan poistettavaksi viittaukset kumoutuvaan lemmikkieläinasetukseen. Lemmikkieläinasetuksen kumoutumisen myötä sen 14 artiklan 3 kohdan tarkoittamaan jäsenvaltioiden mahdollisuuteen soveltaa kansallisia sääntöjä eläinterveyssäännösten liitteessä I osassa B lueteltuihin lajeihin kuuluvien lemmikkieläinten muihin kuin kaupallisiin siirtoihin kolmannelle maasta tai alueelta jäsenvaltioon sovelletaan 21.4.2026 lukien eläinterveyssäännösten 250 artiklan 3 kohdan säännöksiä.

**93 §** *Toimenpiteet, kun jäsenvaltioiden välisiä siirtoja koskevia vaatimuksia on rikottu..* Pykälän 3 momenttia ehdotetaan täydennettäväksi siten, että Ruokavirasto tai Tulli voisi myös itse huolehtia eläimen lopettamisesta tai tuotteen hävittämisestä sen sijaan, että lopettamista tai hävittämistä koskevan päätöksen täytäntöönpano on toimijan itsensä vastuulla. Eläimen lopetus koskisi tilanteita, joissa toisesta jäsenvaltiosta Suomeen toimitettu eläin tai eläimen mukana olevat asiakirjat eivät täytä niille eläinterveyttä koskevissa säädöksissä säädettyjä vaatimuksia eikä puutteita ole mahdollista korjata tai niitä ei ole korjattu asetetussa määräajassa. Vastaavasti tuotteen hävittäminen koskisi tilanteita, joissa tuote tai sen mukana olevat asiakirjat eivät täytä niille eläinterveyttä koskevissa säädöksissä säädettyjä vaatimuksia eikä puutteita ole mahdollista korjata tai niitä ei ole korjattu asetetussa määräajassa. Pykälän 2 momentin mukaan Tulli tai aluehallintovirasto (1.1.2026 lukien Ruokavirasto) voi ”määrätä eläimen lopetettavaksi tai tuotteen hävitettäväksi”, mutta tämä on herättänyt kysymyksiä, voiko viranomainen myös itse huolehtia eläimen lopetuksesta tai tuotteen hävittämisestä. Toimija vastaisi eläimen lopetuksesta tai tuotteen hävittämisestä aiheutuvista kustannuksista. Ehdotettu muutos selkeyttäisi eläintautilain tulkintaa ja eläinten lopetusta koskeva toimenpide olisi myös yhdenmukainen eläinten hyvinvoinnista annetun lain 99 §:n kanssa

**94 a §.** *Eläintautivalvonnan seuraamusmaksu.* Pykälässä säädetään eläintautivalvonnan seuraamusmaksusta, jonka Ruokavirasto voi tietyissä tapauksissa määrätä. Pykälän 1 momentin 6 kohdan viittaus kumoutuvaan lemmikkieläinasetukseen korvattaisiin viittauksella eläinterveyssäännösten VI osaan, jota sovelletaan 21.4.2026 lukien kumoutuvan lemmikkieläinasetuksen sijaan. Kyseessä on tekninen muutos, koska kumoutuvan lemmikkieläinasetuksen säännökset sisältyvät 21.4.2026 lukien eläinterveyssäännösten VI osaan eikä ehdotuksella ole vaikutuksia säännöksen aineelliseen sisältöön.

## **7.2 Eläinten sekä eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta annettu laki**

**1 §.** *Soveltamisala.* Voimassa olevassa pykälässä säädetään siitä, miltä osin tuontivalvontalakia sovelletaan suhteessa valvonta-asetuksen soveltamisalaan. Pykälästä kumottaisiin

tarpeettomana sen 2 momentti, jossa säädetään lain soveltamisesta 21.4.2026 kumoutuvaan lemmikkieläinasetukseen.

**4 §. Maa- ja metsätalousministeriö.** Pykälässä säädetään maa- ja metsätalousministeriön tehtävistä tuontivalvontalain soveltamisalalla. Pykälän 1 momentista poistettaisiin tarpeettomana viittaus 21.4.2026 kumoutuvaan lemmikkieläinasetukseen.

**5 §. Ruokavirasto.** Pykälässä säädetään Ruokaviraston tehtävistä tuontivalvontalain soveltamisalalla. Pykälän 1 ja 2 momentista poistettaisiin tarpeettomana viittaus 21.4.2026 kumoutuvaan lemmikkieläinasetukseen.

**6 §. Tulli.** Pykälässä säädetään Tullin tehtävistä tuontivalvontalain soveltamisalalla. Pykälän 1 momentin 5 kohta ehdotetaan kumottavaksi, koska lemmikkieläinasetuksen kumoutuessa kyseiset kohdassa mainittuja tehtäviä koskevat säännökset joko kumoutuvat tai tehtävät osoitetaan valvonta-asetuksella ja delegoidulla asetuksella 2019/2122 joko suoraan Tullille tai toimivaltaiselle viranomaiselle.

**7 §. Muut viranomaiset.** Pykälässä säädetään muiden viranomaisten kuin maa- ja metsätalousministeriön, Ruokaviraston ja Tullin tehtävistä tuontivalvontalain soveltamisalueella. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi teknisesti siten, että viittaukset elintarvikelakiin ja eläintautilakiin muutettaisiin siten, että kumoutuneen elintarvikelain (23/2006) sijaan viitattaisiin 9.4.2021 annettuun elintarvikelakiin (297/2021) ja kumoutuneen eläintautilain (441/2013) sijaan viitattaisiin 15.1.2021 annettuun eläintautilakiin (76/2021), jotka tulivat voimaan 21.4.2021.

**10 §. Tarkastus- ja tiedonsaantioikeus.** Pykälässä säädetään oikeudesta suorittaa tarkastus ja näytteenotto pysyväs luonteeseen asumiseen käytetyissä tiloissa ja saada virallisen valvonnan suorittamiseksi välttämättömät tiedot. Pykälän 1 momentissa oleva viittaus kumoutuvaan lemmikkieläinasetukseen muutettaisiin viittaukseksi delegoidun asetuksen 2019/2122 11 artiklaan. Kyseisessä artiklassa säädetään muutoin kuin kaupallisesti siirrettäville lemmikkieläimille tehtävästä tarkastuksesta niiden saapuessa Euroopan unionin alueelle.

Pykälän 2 ja 3 momentista poistettaisiin tarpeettomana viittaus 21.4.2026 kumoutuvaan lemmikkieläinasetukseen.

**14 §. Määräykset, kiellot ja muut hallinnolliset toimenpiteet.** Pykälässä säädetään toimenpiteistä, jotka johtuvat eläinten tai tavaroiden vaatimustenvastaisuudesta tai sitä koskevasta epäilystä, sekä asetuksenantovaltuudesta koskien eläinten eristykselle ja karanteenille asetettavia vaatimuksia. Pykälän 1 ja 2 momentista poistettaisiin tarpeettomana viittaus 21.4.2026 kumoutuvaan lemmikkieläinasetukseen.

**15 §. Tuontivalvonnan seuraamusmaksu.** Pykälässä säädetään tilanteista, joissa Ruokavirasto tai Tulli voivat määrätä eläinten tai tavaroiden lähetyksen tuonnista vastaavan toimijan maksamaan seuraamusmaksun. Alla pykälän momentin 1, 4 ja 5 kohtiin ehdotetut viittausmuutokset ovat teknisiä, koska kumoutuvan lemmikkieläinasetuksen voimassa olevat säännökset sisältyvät 21.4.2026 lukien kohdissa tarkemmin eriteltyyn Euroopan unionin lainsäädäntöön eikä ehdotuksella näin ollen ole vaikutuksia säännösten aineelliseen sisältöön.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan viittaus kumoutuvaan lemmikkieläinasetukseen ehdotetaan korvattavaksi viittauksella delegoidun asetuksen 2019/2122 11 artiklaan. Kyseisen asetuksen 11 artiklan mukaan kolmannelta maasta tai alueelta muutoin kuin kaupallisesti siirrettävien lemmikkieläinten tulee täyttää niille uudessa lemmikkieläinasetuksessa asetetut vaatimukset.

Mainituissa 11 artiklassa säädetään lemmikkieläimen omistajalle tai valtuutetulle henkilölle velvollisuuksia, jotka koskevat yhteydenottoa matkustajien maahantulopaikan toimivaltaisiin viranomaisiin sekä lemmikkieläimen ja uuden lemmikkieläinasetuksen edellyttämien tunnistusasiakirjojen esittämistä tarkastettavaksi.

Pykälän 1 momentin 4 kohdasta ehdotetaan poistettavaksi viittaus kumoutuvaan lemmikkieläinasetukseen, jonka sijaan lemmikkieläinten muiden kuin kaupallisten siirtojen edellytyksiin sovelletaan 21.4.2026 lähtien valvonta-asetuksen 1 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tarkoitettuja eläinten terveyttä koskevien vaatimusten soveltamiseksi eläinterveyssäännösten VI osassa vahvistettuja sääntöjä.

Pykälän 1 momentin 5 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että viittaus eläinten suojelusta kuljetuksen ja siihen liittyvien toimenpiteiden aikana sekä direktiivien 64/432/EY ja 93/119/EY ja asetuksen (EY) N:o 1255/97 muuttamisesta annettuun neuvoston asetukseen (EY) N:o 1/2005 korvattaisiin yleisemmällä säännöksellä, joka kattaisi valmisteilla olevan eläinten suojelua kuljetuksen aikana koskevan Euroopan unionin lainsäädännön ja kansallisesti annettavat unionin lainsäädännön soveltamista koskevat säännökset. Uusi eläinten suojelua kuljetuksen aikana koskeva asetus tulee koskemaan myös lemmikkieläimiä.

Pykälän 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi lainsäädännön yhtenäistämiseksi siten, että seuraamusmaksua ei saisi määrätä, jos teosta on kulunut yli vuosi nykyisen kuuden kuukauden sijaan. Ehdotus vastaa määräajan osalta voimassa olevaa eläintautilain 94 a §:n 5 momentin säännöstä. Koska kumpakin säännöstä sovelletaan eläinten ja tavaroiden tuontivalvontaan, yhdenmukainen määräaika selkeyttäisi niiden soveltamista.

## **8 Lakia alemman asteinen sääntely**

Ehdotettuun eläintautilain 23 §:n 5 momenttiin sisältyisi uusi määräyksenantovaltuus Ruokavirastolle. Ehdotettu määräyksenantovaltuus koskisi eläintautien seurantaa varten järjestettävien seurantatutkimusten toteuttamistapaa ja -ajankohtaa sekä pykälässä säädettyjen seurantatutkimukseen liittyvien näytteenottoa ja näytteiden lähettämistä koskevien velvoitteiden tarkentamista.

Lisäksi eläintautilain 51 §:n 3 ja 5 kohdan voimassa olevia asetuksenantovaltuuksia muutettaisiin lähinnä teknisesti vastaamaan 21.4.2026 sovellettavaksi tulevaa Euroopan unionin lainsäädäntöä.

## **9 Voimaantulo**

Ehdotetaan, että lait tulevat voimaan 21.4.2026, jolloin Euroopan unionin lemmikkieläinasetus kumoutuu ja Euroopan unionin eläinterveyssäännösten VI osan soveltaminen alkaa.

## **10 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys**

### **10.1 Johdanto**

Hallituksen esityksessä ehdotetaan annettavaksi säännöksiä, joilla on liityntä perustuslaissa säädettyihin perusoikeuksiin erityisesti 10 §:n yksityiselämän suojan (kotirauhan suojan), 15 §:n omaisuudensuojan sekä perustuslain 80 §:ssä tarkoitettuun asetuksen antamiseen ja lainsäädäntövallan siirtämiseen.

## 10.2 Yksityiselämän suoja (Kotirauhan suoja)

Perustuslain 10 §:n mukaan jokaisen yksityiselämä, kunnia ja kotirauha on turvattu. Mainitun pykälän 3 momentin mukaan lailla voidaan säätää perusoikeuksien turvaamiseksi tai rikosten selvittämiseksi välttämättömistä kotirauhan piiriin ulottuvista toimenpiteistä. Perustuslaissa suojattu kotirauhan piiri kattaa lähtökohtaisesti kaikenlaiset pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyt tilat (PeVL 46/2001 vp). Perustuslakivaliokunta on katsonut kotirauhan piiriin ulottuvan toimen olevan hyväksyttävä rikosten selvittämiseksi, jos toimi sidotaan siihen, että on olemassa konkreettinen ja yksilöity syy epäillä lakia rikutun tai rikottavan (esim. PeVL 37/2010 vp, s. 5, PeVL 32/2010 vp, s. 11). Lisäksi valiokunta on edellyttänyt tarkastuksen olevan välttämätön tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi (esim. PeVL 40/2002 vp, s. 2/I, PeVL 44/2002 vp, s. 3/II).

Perustusvaliokunta on katsonut, että kotirauhaan puuttuminen moitittavuudeltaan hyvin vähäisten rikkomusten selvittämiseksi ei ole painavan tarpeen vaatimaa eikä siten täytä vaatimusta perusoikeusrajoituksen oikeasuhtaisuudesta (esim. PeVL 40/2002 vp, s. 2 ja PeVL 69/2002 vp, s. 2/II). Toisaalta perustuslakivaliokunta on uudemmassa käytännössään katsonut, että ainakin eräissä tapauksissa tarkastuksen toimittamista voidaan pitää hyväksyttävänä myös sellaisia rangaistaviksi säädettyjä rikkomuksia koskevien perusteltujen epäilyjen johdosta, joista voi enimmillään seurata sakkorangaistus. Tarkastusoikeus on voitu kytkeä rikosoikeudellisen rangaistuksen lisäksi myös rangaistuksenluonteisella maksulla sanktioituun käyttäytymiseen (esimerkiksi PeVL 7/2004 vp, s. 2/II ja PeVL 40/2010 vp, s. 3—4). Perustuslakivaliokunta on näissä tapauksissa oikeasuhtaisuusarvioinnissaan kiinnittänyt huomiota muun muassa tarkastuksen julkisten varojen käytön valvontaan liittyvään tarkoitukseen (PeVL 69/2002 vp, s. 2—3), tarkastuksen kohdistumiseen elinkeinonharjoittajan asunnossa sijaitseviin toimitiloihin (PeVL 69/2002 vp, s. 3/I) sekä rangaistuksenluonteisen hallinnollisen seuraamusmaksun luonteeseen (PeVL 40/2010 vp, s. 4/I).

Perustuslakivaliokunta on usein painottanut, että perustuslain 10 §:n 3 momentin sanamuoto on siinä mielessä ehdoton, että kotirauhan piiriin ulottuva tarkastus on sidottu välttämättömyysvaatimukseen, ja perustuslakivaliokunnan lausuntokäytäntö on tämän mukaisesti vakiintunutta. Perustuslakivaliokunta on toistuvasti edellyttänyt toimenpidevaltuuksia koskeviin säännöksiin kirjattavaksi, että esimerkiksi tarkastus asunnossa voidaan toimittaa vain, jos se on välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi (esimerkiksi PeVL 54/2014 vp, s. 3/I—II).

Tuontivalvontalakia koskeneessa hallituksen esityksessä HE 56/2019 vp (Hallituksen esitys eduskunnalle Euroopan unionin virallista valvontaa koskevaa asetusta tuontivalvonnassa täydentäväksi lainsäädännöksi) ehdotettiin tuontivalvontalain 10 §:n (Tarkastus- ja tiedonsaantioikeus) 2 momentin säännöksen olevan huomattavasti väljempi kuin eduskuntakäsittelyn yhteydessä muutettu ja hyväksytty voimassa olevan tuontivalvontalain kyseinen momentti.

Edellä mainittu hallituksen esitys on sen eduskuntakäsittelyn kuluessa ollut myös eduskunnan perustuslakivaliokunnan käsiteltävänä ja eduskunnan perustuslakivaliokunta on antanut hallituksen esityksestä lausuntonsa (PeVL 9/2019 vp). Perustuslakivaliokunta totesi edellä mainitussa lausunnossaan tarkastusoikeuden osalta yhteenvetona seuraavaa: ”Jollei kotirauhan piiriin ulottuva tarkastustoimivaltuus ei ole kaikilta osin EU:n valvonta-asetuksen edellyttämä, on hallituksen esityksen 1. lakiehdotuksen 10 §:ssä säädettyä tarkastustoimivaltuutta kotirauhan piiriin ulottuvilta osilta supistettava asetuksen kannalta välttämättömään, minkä muutoksen tekeminen on silloin edellytyksenä sille, että 1. lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.”

Perustuslakivaliokunnan lausunnon johdosta tuontivalvontalain 10 §:n 2 momenttia on eduskuntakäsittelyn yhteydessä sekä sisällöltään huomattavasti tarkennettu tarkastusoikeuden osalta että tarkastusoikeuden rajaa supistettu verrattuna hallituksen esitykseen. Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnössä (MmVM 3/2019 vp) todetaan tarkastusoikeuden rajoittamisen osalta yhteenvetona seuraavaa: ”Edellä esitettyyn viitaten valiokunta pitää tarpeellisena ehdottaa, että 2 momentin säännöksen pysyväisluonteiseen asumiseen käytettäviin tiloihin ulottuvaa tarkastusoikeutta rajataan siten, että pääsääntöisesti tarkastus voidaan suorittaa vain silloin, kun on aihetta epäillä, että tuontia koskevia vaatimuksia on rikottu tai rikotaan laissa rangaistavaksi säädetystä teosta, josta voi seurata vankeusrangaistus (rangaistus säännöstelyrikoksesta ja salakuljetuksesta on sakkoa tai enintään kaksi vuotta vankeutta). Pääsäännöstä poikkeuksena olisi kuitenkin Tullin Suomen tullialueella tai siihen kuuluvan erityisen veroalueen alueelle saapumisen välittömässä yhteydessä tehtävä tarkastus, jossa rikosepäilyvaatimusta ei olisi. Tämä olisi perusteltua sen vuoksi, ettei tuontivalvontalain säännös poikkeaisi voimassa olevan tullilain 13 §:n 3 momentin sääntelystä ja aiheuttaisi käytännössä ongelmia maahantulon yhteydessä tehtävän tarkastuksen suorittamiselle. Kulkuneuvoissa olevissa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa voi olla sijoitettuna esimerkiksi lemmikkieläimiä, jotka pitää voida tarkastaa lemmikkieläimen kaupalliselle tuonnille tai ei-kaupalliselle siirrolle asetettujen vaatimusten noudattamisen valvomiseksi ennen niiden pääsyä Suomen rajojen sisäpuolelle.”

Tässä hallituksen esityksessä tuontivalvontalain 10 §:n 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi ainoastaan teknisesti siten, että momentista poistettaisiin viittaus 21.4.2026 kumoutuvaan lemmikkieläinasetukseen. Muutoin momentin sanamuotoa tai sisältöä ei ehdoteta muutettavaksi. Edellä sanottuun viitaten tuontivalvontalain 10 §:n 2 momentin muutosehdotus ei ole ongelmallinen perustuslain 10 §:ssä tarkoitetun kotirauhan suojan osalta.

### **10.3 Omaisuuden suoja**

Perustuslain 15 §:n (Omaisuuden suoja) mukaan jokaisen omaisuus on turvattu. Perustuslakivaliokunta on tulkintakäytännössään kuitenkin todennut, ettei omaisuus ole perustuslain suojaama kaikkia käyttörajoituksia vastaan, vaan omistajan oikeuksia voidaan rajoittaa lailla, joka täyttää perusoikeutta rajoittavalta lailta vaadittavat yleiset edellytykset (mm. PeVL 32/2010 vp, s. 4/I ja PeVL 8/1996 vp). Omaisuuden käyttörajoitusten korvaamisella on merkitystä arvioitaessa rajoitusten hyväksyttävyyttä (PeVL 6/2010 vp ja PeVL 38/1998 vp).

Esityksessä ehdotetaan eläintautilain 93 §:n 3 momenttia täydennettäväksi siten, että Ruokavirasto tai Tulli voisi myös itse huolehtia eläimen lopettamisesta tai tuotteen hävittämisestä sen sijaan, että lopettamista tai hävittämistä koskevan päätöksen täytäntöönpano on toimijan itsensä vastuulla. Eläimen lopetus koskisi tilanteita, joissa toisesta jäsenvaltiosta Suomeen toimitettu eläin tai eläimen mukana olevat asiakirjat eivät täytä niille eläinterveyttä koskevilla säädöksillä säädettyjä vaatimuksia eikä puutteita ole mahdollista korjata tai niitä ei ole korjattu asetetussa määräajassa. Vastaavasti tuotteen hävittäminen koskisi tilanteita, joissa tuote tai sen mukana olevat asiakirjat eivät täytä niille eläinterveyttä koskevilla säädöksillä säädettyjä vaatimuksia eikä puutteita ole mahdollista korjata tai niitä ei ole korjattu asetetussa määräajassa.

Eläintautilain 93 §:n 2 momentin mukaan Tulli tai aluehallintovirasto (1.1.2026 lukien Ruokavirasto) voi ”määrätä eläimen lopetettavaksi tai tuotteen hävitettäväksi”, mutta tämä on herättänyt kysymyksiä, voiko viranomaisen myös itse huolehtia eläimen lopetuksesta tai tuotteen hävittämisestä.

Tuontivalvontalain 14 §:n mukaan: ”Jos eläin tai tavara taikka niiden tuonti ei täytä tai epäillään, että se ei täytä tuonnille asetettuja vaatimuksia, toimivaltaisen valvontaviranomaisen on ryhdyttävä valvonta-asetuksessa, lemmikkieläinasetuksessa tai tässä laissa säädettyihin toimenpiteisiin.--” Lemmikkieläinasetuksen 35 artiklan 1 kohdan mukaan: ”Jos 33 ja 34 artiklassa säädettyissä tarkastuksissa käy ilmi, että lemmikkieläin ei täytä II tai III luvussa säädettyjä edellytyksiä, toimivaltaisen viranomaisen on virkaeläinlääkärinä ja tarvittaessa omistajaa tai valtuutettua henkilöä kuultuaan päätettävä- c) viimeisenä keinona, kun palauttaminen ei ole mahdollista ja eristäminen ei ole käytännöllistä, lopettaa lemmikkieläin lemmikkieläinten suojelua lopettamishetkellä koskevien sovellettavien kansallisten sääntöjen mukaisesti.” Edelleen eläinten hyvinvointilain 99 § 2 momentin mukaan: ”Jos eläin tuodaan maahan 39 §:n vastaisesti eikä tilannetta voida korjata mainitussa pykälässä tarkoitetulla palautuksella lähtömaahan, valvontaviranomaisella on oikeus ottaa haltuun ja lopettaa tai määrätä lopetettavaksi eläin.”

Lemmikkieläinten siirtojen valvonnassa korostuu eläintautien leviämisen estäminen. Erityisesti rabies (raivotauti) muodostaa vakavan ja kansanterveyttä uhkaavan riskin ja rabiasta esiintyy myös joissakin Euroopan unionin jäsenvaltioissa. Jos toimija veloitetaan itse huolehtimaan eläimen lopettamisesta, on olemassa konkreettinen riski, että eläintä ei lopeteta lainkaan, vaan se jää haltijalle tai siirtyy toisen henkilön hallintaan. Edellä sanottu vaarantaa eläintautien torjunnan tavoitteita ja viranomaisvalvonnan tehokkuutta. Tuotteiden osalta Tulli valvoo esimerkiksi sitä, että sian- tai villisianlihan siirto toisesta Euroopan unionin jäsenvaltiosta ei riko afrikkalaisen sikaruton (AFS) leviämisen estämiseksi annettuja säännöksiä. Afrikkalaisen sikaruton rajoitusvyöhykkeeltä siirrettyyn sian- tai villisianlihaan, jota ei ole asianmukaisesti merkitty tai jolta puuttuvat vaadittavat asiakirjat, liittyy konkreettinen riski tämän helposti leviävän eläintaudin leviämisestä Suomeen. Tällaisen tuotteen turvallisesta käsittelystä, säilyttämisestä ja hävittämisestä ei voida varmistua, jos toimija veloitetaan hävittämään tuote itse.

Eläintautilakiin ehdotettu täsmennys Ruokaviraston ja Tullin toimivaltuuden osalta eläimen lopettamisessa ja tuotteen hävittämisessä koski edellä sanottuun viitaten vain sellaisia tilanteita, joissa toisesta jäsenvaltiosta Suomeen toimitetussa eläimessä tai tuotteessa ilmenneitä puutteita niille eläinterveyttä koskevista sääädöksistä säädettyistä vaatimuksista ei voida korjata. Ruokavirastolla ja Tullilla on jo voimassa olevan eläintautilain 93 §:n 2 momentin mukaan oikeus määrätä eläin lopetettavaksi tai tuote hävitettäväksi. Kyse on toisin sanoen tilanteesta, jossa Suomeen yritetään tuoda eläin tai tuote Euroopan unionin lainsäädännön vastaisesti. Toimivaltuudet ovat välttämättömiä eläintautien vastustamiseksi ja kansanterveyden turvaamiseksi, joten ne palvelevat yleisen edun mukaisia tavoitteita. Niillä ei myöskään puututa perusoikeuksiin tavoitellun päämäärän kannalta suhteettomalla tavalla, jolla loukattaisiin näiden oikeuksien keskeistä sisältöä. Säännösten voidaan katsoa olevan sopusoinnussa perustusvaliokunnan tulkintakäytännössä määriteltyjen perusoikeuksien rajoitusta koskevien täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimusten kanssa. Edellä sanottuun viitaten eläintautilain 93 §:n 3 momentin muutosehdotus ei ole ongelmallinen perustuslain 15 §:ssä tarkoitetun omaisuuden suojan osalta.

#### **10.4 Asetuksen- ja määräystenantovaltuudet**

Perustuslain 80 §:ssä säädetään asetuksen antamisesta ja lainsäädäntövallan siirtämisestä. Säännöksen 1 momentin mukaan tasavallan presidentti, valtioneuvosto ja ministeriö voivat antaa asetuksia perustuslaissa tai muussa laissa säädetyn valtuuden nojalla. Mainitun pykälän 2 momentin mukaan myös muu viranomainen voidaan lailla valtuuttaa antamaan oikeussääntöjä määrätyistä asioista, jos siihen on sääntelyn kohteeseen liittyviä erityisiä syitä eikä sääntelyn



asiallinen merkitys edellyttä, että asiasta säädetään lailla tai asetuksella. Tällaisen valtuutuksen tulee olla soveltamisalaltaan täsmällisesti rajattu.

Perustuslakivaliokunnan vakiintuneen käytännön mukaisesti lainsäädäntövallan delegoinnin sallittavuuden arvioinnissa kiinnitetään yleisesti huomiota valtuuttavan säännöksen täsmällisyyteen ja tarkkarajaisuuteen (HE 1/1998 vp, s. 131/II-132/I ja PeVL 11/1999 vp). Kun arvioidaan sitä, tuleeko asetuksenantovaltuus laissa osoittaa valtioneuvostolle vai ministeriölle, perustuslakiuudistuksen yhteydessä on todettu lähtökohtana, että valtioneuvoston yleisistunto antaa asetukset laajakantoisista ja periaatteellisesti tärkeistä asioista sekä niistä muista asioista, joiden merkitys sitä vaatii. Tämä periaate ilmenee valtioneuvoston päätöksentekoa koskevasta perustuslain 67 §:stä. Perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä on myös tuotu esiin perustuslain 80 §:n 1 momentin eräänä lähtökohtana se, että ministeriölle voidaan osoittaa asetuksenantovaltaa lähinnä teknisluonteisissa sekä yhteiskunnalliselta ja poliittiselta merkitykseltään vähäisehköissä asioissa (PeVL 33/2004 vp).

Lainsäädäntövallan siirtämisestä muulle viranomaiselle kuin ministeriölle säädetään perustuslain 80 §:n 2 momentissa. Erityinen syy säätää viranomaisen määräystenantovaltasta on perustuslain esitöiden (HE 1/1998 vp, s.133/II) mukaan käsillä lähinnä silloin, kun kysymyksessä on tekninen ja vähäisiä yksityiskohtia koskeva sellainen sääntely, johon ei liity merkittävää harkintavallan käyttöä. Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan (PeVL 28/2008 vp) pitänyt mahdollisena määräystenantovaltan osoittamista muulle kuin ministeriölle silloin, kun sääntelyn kohteena olevaan toimintaan liittyy runsaasti sellaisia ammatillisia erityispiirteitä, joita valiokunnan käytännössä on vakiintuneesti pidetty perustuslain 80 §:n 2 momentissa tarkoitettuina erityisinä syinä.

Eläintautilain 23 §:n 5 momentin mukaan Ruokavirasto antaisi määräykset eläintautien seurantaa varten järjestettävän seurantatutkimuksen toteuttamistavasta ja -ajankohdasta sekä antaisi lisäksi tarkemmat määräykset seurantatutkimukseen liittyvistä 23 §:n 3 ja 4 momentissa säädettyistä viranomaisten ja toimijoiden velvoitteista. Nämä velvoitteet koskevat seurantatutkimuksen toteuttamisen edellyttämää näytteenottoa ja näytteiden lähettämistä tutkittavaksi.

Eläintautilain 23 §:n 1 momentin mukaan Ruokavirasto on eläinterveyssäännösten 26 artiklassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen suorittamaan eläintautien seurantaa. Pykälän mukaan eläintautiseurantaan liittyy tarvittavien seurantatutkimusten järjestäminen. Ehdotettu toimivalta liittyy pitkälti teknisluonteisten velvoitteiden määrittämiseen. Lisäksi määräysenantovaltuuden piiriin kuuluvat asiat, jotka koskevat tiettyjen eläintautinäytteiden ottamista ja lähettämistä tutkittavaksi, ovat selkeästi rajattuja. Voidaan katsoa, että ehdotetulle sääntelylle on sen kohteeseen liittyviä erityisiä syitä eikä sääntelyn asiallinen merkitys edellyttä, että seurantatutkimusten tarkemmasta toteuttamisesta säädettäisiin lailla tai asetuksella. Seurantatutkimukset koskevat yleisesti laajempaa toimijajoukkoa, usein tietyn eläinlajin kasvattajia tai tiettyjä eläinperäisiä elintarvikkeita jalostavia laitoksia, eikä siten ole perusteita myöskään seurantatutkimuksia koskevien velvoitteiden asettamiselle hallintopäätöksillä.

Eläintautilain 49 §:ssä säädetään Ruokaviraston suostumusta edellyttävistä eläinten ja tuotteiden siirroista jäsenvaltioon toisesta jäsenvaltiosta tai kolmannesta maasta taikka alueelta. Pykälän 1 momentin 7 kohdan viittaus kumoutuvan lemmikkieläinasetuksen 32 artiklaan ehdotetaan korvattavaksi viittauksella eläinterveyssäännösten nojalla annettavan uuden lemmikkieläinasetuksen 15 artiklan b kohtaan ja 29 artiklaan. Ehdotettu toimivallan muutos on tekninen ja perustuu lemmikkieläinasetuksen kumoutumiseen 21.4.2026 lukien.

Edellä mainituilla perusteilla lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

*Ponsi:*

Koska valvonta-asetuksessa ja eläinterveyssäännöstössä on säännöksiä, joita ehdotetaan täydennettäväksi lailla, annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

**1.**

**Laki**

**eläintautilain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*kumotaan* eläintautilain (76/2021) 1 §:n 1 momentin 6 kohta sekä  
*muutetaan* 23 §:n 5 momentti, 49 §:n 1 momentin 7 kohta, 51 §:n 3 ja 5 kohta, 57 §, 93 §:n 3 momentti sekä 94 a §:n 1 momentin 6 kohta, sellaisena kuin niistä on 94 a §:n 1 momentin 6 kohta laissa 1073/2021, seuraavasti:

23 §

*Eläintautien seuranta*

Ruokavirasto antaa määräykset seurantatutkimuksen toteuttamistavasta ja -ajankohdasta sekä seurantatutkimukseen liittyvistä 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista viranomaisen ja toimijoiden velvoitteista. Ruokavirasto voi tehdä seurantaa varten tutkimuksia myös luonnonvaraisista eläimistä sekä virastoon muita tutkimuksia varten lähetetyistä näytteistä.

49 §

*Ruokaviraston suostumusta edellyttävät siirrot*

Ruokavirasto päättää määräpaikan taikka määränpää-, alkuperä- tai kauttakulkujäsenvaltion toimivaltaisena viranomaisena yksittäistapauksessa eläinten tai tuotteiden siirron sallimisesta silloin, kun kyseessä on:

7) sellainen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/429 täydentämisestä lemmikkieläinten muihin kuin kaupallisiin siirtoihin sovellettavien eläinten terveyttä koskevien vaatimusten osalta annetun komission delegoidun asetuksen (EU) XX/XX 15 artiklan b kohdassa tai 29 artiklassa tarkoitettu muussa kuin kaupallisessa tarkoituksessa tapahtuva lemmikkieläinten siirto, joka ei täytä kaikkia sille säädettyjä vaatimuksia;

51 §

*Kansalliset täydentävät säännökset*

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan:

3) säätää nuorten lemmikkieläinten raivotautirokotuksia ja lemmikkikoirien heisimatolääkityksiä koskevista poikkeuksista sekä eläinterveys säännösten liitteessä I osassa B lueteltuihin lajeihin kuuluvien lemmikkieläinten muihin kuin kaupallisiin siirtoihin sovellettavista vaatimuksista;

---

5) antaa eläinten tai tuotteiden siirtoja koskevia eläinterveyssäännösten IV ja VI osan tai niiden nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanoon liittyviä säännöksiä, jos mainitut Euroopan unionin säännökset sitä edellyttävät.

57 §

*Kansallinen toimivalta Euroopan unionin tuontivaatimusten puuttuessa*

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan eläinterveyssäännösten 230, 234 ja 238 artiklaa noudattaen säätää eläinterveyttä koskevista vaatimuksista, joita muista kuin jäsenvaltioista Suomeen tuotavien eläinlajien tai -luokkien, tuotteiden taikka niitä koskevien terveystodistusten tulee täyttää sekä niistä valtioista ja alueista, joista mainittujen eläinten tai tuotteiden tuonti on sallittua, jos eläimiä tai tuotteita koskevista tuontivaatimuksista tai valtioiden tai alueiden luettelosta ei säädetä eläinterveyssäännösten V osan säännösten nojalla tai muualla Euroopan unionin lainsäädännössä.

93 §

*Toimenpiteet, kun jäsenvaltioiden välisiä siirtoja koskevia vaatimuksia on rikottu*

---

Edellä 1 tai 2 momentissa tarkoitettuja toimenpiteitä koskevassa päätöksessä voidaan asettaa toimenpiteitä koskevia, eläintautien leviämisen estämiseksi välttämättömiä ehtoja. Toimija tai lemmikkieläimen pitäjä vastaa toimenpiteiden suorittamisesta. Ruokavirasto tai Tulli voi kuitenkin päättää, että se huolehtii eläimen lopettamisesta tai tuotteen hävittämisestä toimijan sijasta tämän kustannuksella.

94 a §

*Eläintautivalvonnan seuraamusmaksu*

Ruokavirasto voi määrätä vähintään 300 euron ja enintään 5 000 euron eläintautivalvonnan seuraamusmaksun sille, joka:

---

6) siirtää maahan tai maasta eläimiä tai tuotteita, jotka eivät täytä eläinterveyssäännösten IV tai VI osassa tai tämän lain 52 §:ssä tai niiden nojalla annetuissa säännöksissä taikka 51 §:n 3–5 kohdan nojalla annetuissa säännöksissä säädettyjä eläinten tai tuotteiden siirtokelpoisuutta koskevia vaatimuksia taikka siirtää eläimiä tai tuotteita TSE-asetuksen 15 artiklan tai tämän lain 47 §:n 2 momentin nojalla annettujen säännösten vastaisesti;

---

Tämä laki tulee voimaan    päivänä    kuuta 20    .

## 2.

### Laki

#### eläinten sekä eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*kumotaan* eläinten sekä eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta annetun lain (1277/2019) 1 §:n 2 momentti ja 6 §:n 1 momentin 5 kohta sekä  
*muutetaan* 4 §:n 1 momentti, 5 §:n 1 ja 2 momentti, 7 §:n 2 momentti, 10 §:n 1–3 momentti, 14 § sekä 15 §:n 1 momentin 1, 4 ja 5 kohta ja 4 momentti, sellaisena kuin niistä on 15 §:n 4 momentti laissa 455/2025, seuraavasti:

#### 4 §

##### *Maa- ja metsätalousministeriö*

Maa- ja metsätalousministeriön tehtävänä on valvonta-asetuksen ja tämän lain täytäntöönpanon yleinen ohjaus ja seuranta.

---

#### 5 §

##### *Ruokavirasto*

Ruokavirasto suunnittelee, ohjaa ja kehittää virallista valvontaa valvonta-asetuksen ja tämän lain soveltamisalalla. Virasto vastaa valvonta-asetuksen 4 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettua koordinaatiosta ja yhteydenpidosta Euroopan komission ja muiden jäsenvaltioiden kanssa.

Ruokavirasto vastaa valvonta-asetuksessa jäsenvaltiolle ja toimivaltaiselle viranomaiselle säädetyistä unioniin tulevien eläinten ja tavaroiden virallista valvontaa koskevista tehtävistä, jollei tässä laissa toisin säädetä.

---

#### 7 §

##### *Muut viranomaiset*

---

Elintarvikelain (297/2021), eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain (517/2015) tai eläintautilain (76/2021) mukainen määränpäänä olevaa laitosta tai tilaa valvova viranomainen on määränpäänä olevan laitoksen toimivaltainen viranomainen sellaisten eläinten tai tavaroiden osalta, joiden kuljetuksen ja saapumisen seuraamisesta rajatarkastusasemalta Euroopan unionissa sijaitsevaan laitokseen tai tilaan säädetään valvonta-asetuksen 77 artiklan 1 kohdan b alakohdan tai mainitun artiklan 2 kohdan nojalla annetussa delegoidussa asetuksessa.

## 10 §

### *Tarkastus- ja tiedonsaantioikeus*

Tarkastusta ja näytteenottoa koskevasta virallisesta valvonnasta ja muista virallisista toimista säädetään valvonta-asetuksen 9–15 artiklassa ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/625 täydentämisestä siltä osin kuin on kyse rajatarkastusasemilla tehtävästä virallisesta valvonnasta vapautetuista tietyistä eläinten ja tavaroiden luokista, matkustajien henkilökohtaisiin matkatavaroihin kohdistuvasta erityisestä valvonnasta ja luonnollisille henkilöille osoitetuista pienistä tavaralahetyksistä, joita ei ole tarkoitus saattaa markkinoille, sekä komission asetuksen (EU) N:o 142/2011 muuttamisesta annetun komission delegoidun asetuksen (EU) 2019/2122 11 artiklassa.

Pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa tarkastuksen ja näytteenoton saa suorittaa vain toimivaltainen valvontaviranomainen tai tämän lain nojalla virka-apua antava viranomainen. Tarkastuksen ja näytteenoton saa suorittaa vain, jos se on välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi. Jollei kyse ole Suomen tullialueelle tai siihen kuuluvan erityisen veroalueen alueelle saapumisen välittömässä yhteydessä tehtävästä kulkuneuvoon kohdistuvasta tarkastuksesta, tarkastuksen pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa saa tehdä vain, jos on aihetta epäillä, että valvonta-asetuksessa tai tässä laissa tarkoitettuja tuontia koskevia vaatimuksia on rikottu tai rikotaan ja kyse on sellaisesta laissa rangaistavaksi säädetystä teosta, josta voi seurata vankeusrangaistus.

Toimivaltaisella valvontaviranomaisella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä 1 momentissa tarkoitettun virallisen valvonnan suorittamiseksi välttämättömät tiedot maksutta valtion ja kunnan viranomaisilta sekä valvonta-asetuksessa tarkoitetuilta toimijoilta sekä muilta, joita tässä laissa tai Euroopan unionin lainsäädännössä säädetty velvoitteet koskevat.

---

## 14 §

### *Määräykset, kiellot ja muut hallinnolliset toimenpiteet*

Jos eläin tai tavara taikka niiden tuonti ei täytä tai epäillä, että se ei täytä tuonnille asetettuja vaatimuksia, toimivaltaisen valvontaviranomaisen on ryhdyttävä valvonta-asetuksessa tai tässä laissa säädettyihin toimenpiteisiin.

Eläimen tai tavarantoimen asettamisesta eristykseen tai karanteeniin säädetään valvonta-asetuksen 65–67 artiklassa. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä eläinten eristykselle ja karanteenille asetettavista vaatimuksista.

## 15 §

### *Tuontivalvonnan seuraamusmaksu*

Ruokavirasto tai Tulli voivat määrätä eläinten tai tavaroiden lähetysten tuonnista vastaavan toimijan maksamaan vähintään 300 euron ja enintään 5 000 euron tuontivalvonnan seuraamusmaksun, jos toimija:

1) laiminlyö valvonta-asetuksen 56 artiklan 4 kohdan tai Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/625 täydentämisestä siltä osin kuin on kyse rajatarkastusasemilla tehtävästä virallisesta valvonnasta vapautetuista tietyistä eläinten ja tavaroiden luokista, matkustajien henkilökohtaisiin matkatavaroihin kohdistuvasta erityisestä valvonnasta ja luonnollisille henkilöille osoitetuista pienistä tavaralahetyksistä, joita ei ole tarkoitus saattaa markkinoille, sekä komission asetuksen (EU) N:o 142/2011 muuttamisesta annetun komission

delegoidun asetuksen (EU) 2019/2122 11 artiklan mukaisen velvollisuutensa esittää eläin tai tavara viralliseen valvontaan;

4) tuo tai yrittää tuoda maahan eläimen tai tavaran vastoin valvonta-asetuksen 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja aloja koskevien Euroopan unionin tai jäsenvaltioissa unionin lainsäädännön soveltamiseksi vahvistettuja säännöksiä taikka lainsäädännössä asetettuja kansallisia tuontivaatimuksia;

5) kuljettaa tai kuljetuttaa eläimiä valvonta-asetuksen 1 artiklan 2 kohdan f alakohdassa tarkoitettua alaa koskevien Euroopan unionin tai jäsenvaltioissa unionin lainsäädännön soveltamiseksi vahvistettujen säännösten taikka lainsäädännössä asetettujen eläinten suojelua kuljetusten aikana koskevien kansallisten vaatimusten vastaisesti siten, että niille voi aiheutua vammoja tai turhaa kärsimystä;

Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos teosta on kulunut yli vuosi. Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä \_\_\_\_\_ kuuta 20 \_\_\_\_.

Helsingissä 11.12.2025

**Pääministeri**

**Petteri Orpo**

Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah

1.

## Laki

### eläintautilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
kumotaan eläintautilain (76/2021) 1 §:n 1 momentin 6 kohta sekä  
muutetaan 23 §:n 5 momentti, 49 §:n 1 momentin 7 kohta, 51 §:n 3 ja 5 kohta, 57 §, 93 §:n  
3 momentti sekä 94 a §:n 1 momentin 6 kohta, sellaisena kuin niistä on 94 a §:n 1 momentin  
6 kohta laissa 1073/2021, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki*

*Ehdotus*

1 §

1 §

*Soveltamisala*

*Soveltamisala*

Tässä laissa säädetään seuraavien eläintautien vastustamista koskevien Euroopan unionin säädösten ja niiden nojalla annettujen säädösten täytäntöönpanosta siltä osin kuin niiden täytäntöönpanosta ei säädetä muun lain nojalla:

Tässä laissa säädetään seuraavien eläintautien vastustamista koskevien Euroopan unionin säädösten ja niiden nojalla annettujen säädösten täytäntöönpanosta siltä osin kuin niiden täytäntöönpanosta ei säädetä muun lain nojalla:

6) lemmikkieläinten muista kuin kaupallisista siirroista ja asetuksen (EY) N:o 998/2003 kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetetus (EU) N:o 576/2013, jäljempänä **lemmikkieläinasetus**;

(kumotaan)

23 §

23 §

*Eläintautien seuranta*

*Eläintautien seuranta*

Ruokavirasto voi tehdä seurantatutkimuksia myös luonnonvaraisista eläimistä sekä virastoon muita tutkimuksia varten lähettyistä näytteistä.

Ruokavirasto antaa määräykset seurantatutkimuksen toteuttamistavasta ja -ajankohdasta sekä seurantatutkimukseen liittyvistä 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista viranomaisten ja toimijoiden velvoitteista. Ruokavirasto voi tehdä seurantaa varten tutkimuksia myös luonnonvaraisista eläimistä sekä virastoon muita tutkimuksia varten lähetetyistä näytteistä.



## 49 §

*Ruokaviraston suostumusta edellyttävät  
siirrot*

Ruokavirasto päättää määräpaikan taikka määränpää-, alkuperä- tai kauttakulkujäsenvaltion toimivaltaisena viranomaisena yksittäistapauksessa eläinten tai tuotteiden siirron sallimisesta silloin, kun kyseessä on:

7) lemmikkieläinasetuksen 32 artiklassa tarkoitettu muussa kuin kaupallisessa tarkoituksessa tapahtuva lemmikkieläinten siirto, joka ei täytä kaikkia sille säädettyjä vaatimuksia;

## 49 §

*Ruokaviraston suostumusta edellyttävät  
siirrot*

Ruokavirasto päättää määräpaikan taikka määränpää-, alkuperä- tai kauttakulkujäsenvaltion toimivaltaisena viranomaisena yksittäistapauksessa eläinten tai tuotteiden siirron sallimisesta silloin, kun kyseessä on:

7) sellainen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/429 täydentämisestä lemmikkieläinten muihin kuin kaupallisiin siirtoihin sovellettavien eläinten terveyttä koskevien vaatimusten osalta annetun komission delegoidun asetuksen (EU) XX/XX 15 artiklan b kohdassa tai 29 artiklassa tarkoitettu muussa kuin kaupallisessa tarkoituksessa tapahtuva lemmikkieläinten siirto, joka ei täytä kaikkia sille säädettyjä vaatimuksia;

## 51 §

*Kansalliset täydentävät säännökset*

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan:

3) lemmikkieläinasetuksen sallimalla tavalla säätää poikkeuksia nuoria lemmikkieläimiä koskevista rokotusvaatimuksista sekä asetuksen liitteessä I olevassa B osassa lueteltuihin lajeihin kuuluvien lemmikkieläinten muihin kuin kaupallisiin siirtoihin sovellettavista vaatimuksista;

5) antaa eläinten tai tuotteiden siirtoja koskevia eläinterveyssäännösten IV osan, lemmikkieläinasetuksen tai niiden nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanoon liittyviä säännöksiä, jos mainitut Euroopan unionin säännökset sitä edellyttävät.

## 51 §

*Kansalliset täydentävät säännökset*

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan:

3) säätää nuorten lemmikkieläinten raivotautirokotuksia ja lemmikkikoirien heisimatolääkityksiä koskevista poikkeuksista sekä eläinterveyssäännösten liitteessä I osassa B lueteltuihin lajeihin kuuluvien lemmikkieläinten muihin kuin kaupallisiin siirtoihin sovellettavista vaatimuksista;

5) antaa eläinten tai tuotteiden siirtoja koskevia eläinterveyssäännösten IV ja VI osan tai niiden nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanoon liittyviä säännöksiä, jos mainitut Euroopan unionin säännökset sitä edellyttävät.

## 57 §

*Kansallinen toimivalta Euroopan unionin tuontivaatimusten puuttuessa*

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan eläinterveyssäännösten 230, 234 ja 238 artiklaa sekä lemmikkieläinasetuksen 14 artiklan 3 kohtaa noudattaen säätää eläinterveyttä koskevista vaatimuksista, joita muista kuin jäsenvaltioista Suomeen tuotavien eläinlajien tai -luokkien, tuotteiden taikka niitä koskevien terveystodistusten tulee täyttää sekä niistä valtioista ja alueista, joista mainittujen eläinten tai tuotteiden tuonti on sallittua, jos eläimiä tai tuotteita koskevista tuontivaatimuksista tai valtioiden tai alueiden luettelosta ei säädetä eläinterveyssäännösten V osan säännösten nojalla, lemmikkieläinasetuksessa tai muualla Euroopan unionin lainsäädännössä.

## 93 §

*Toimenpiteet, kun jäsenvaltioiden välisiä siirtoja koskevia vaatimuksia on rikottu*

Edellä 1 tai 2 momentissa tarkoitettuja toimenpiteitä koskevassa päätöksessä voidaan asettaa toimenpiteitä koskevia, eläintautien leviämisen estämiseksi välttämättömiä ehtoja. Toimija tai lemmikkieläimen pitäjä vastaa toimenpiteiden suorittamisesta.

## 94 a §

*Eläintautivalvonnan seuraamusmaksu*

Ruokavirastovirasto voi määrätä vähintään 300 euron ja enintään 5 000 euron eläintautivalvonnan seuraamusmaksun sille, joka:

## 57 §

*Kansallinen toimivalta Euroopan unionin tuontivaatimusten puuttuessa*

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan eläinterveyssäännösten 230, 234 ja 238 artiklaa noudattaen säätää eläinterveyttä koskevista vaatimuksista, joita muista kuin jäsenvaltioista Suomeen tuotavien eläinlajien tai -luokkien, tuotteiden taikka niitä koskevien terveystodistusten tulee täyttää sekä niistä valtioista ja alueista, joista mainittujen eläinten tai tuotteiden tuonti on sallittua, jos eläimiä tai tuotteita koskevista tuontivaatimuksista tai valtioiden tai alueiden luettelosta ei säädetä eläinterveyssäännösten V osan säännösten nojalla tai muualla Euroopan unionin lainsäädännössä.

## 93 §

*Toimenpiteet, kun jäsenvaltioiden välisiä siirtoja koskevia vaatimuksia on rikottu*

Edellä 1 tai 2 momentissa tarkoitettuja toimenpiteitä koskevassa päätöksessä voidaan asettaa toimenpiteitä koskevia, eläintautien leviämisen estämiseksi välttämättömiä ehtoja. Toimija tai lemmikkieläimen pitäjä vastaa toimenpiteiden suorittamisesta. *Ruokavirasto tai Tulli voi kuitenkin päättää, että se huolehtii eläimen lopettamisesta tai tuotteen hävittämisestä toimijan sijasta tämän kustannuksella.*

## 94 a §

*Eläintautivalvonnan seuraamusmaksu*

Ruokavirasto voi määrätä vähintään 300 euron ja enintään 5 000 euron eläintautivalvonnan seuraamusmaksun sille, joka:

*Voimassa oleva laki*

6) siirtää maahan tai maasta eläimiä tai tuotteita, jotka eivät täytä eläinterveyssäännösten IV osassa, lemmikkieläinasetuksessa tai 52§:ssä tai niiden nojalla annetuissa säännöksissä taikka 51 §:n 3–5 kohdan nojalla annetuissa säännöksissä säädettyjä eläinten tai tuotteiden siirtokelpoisuutta koskevia vaatimuksia, taikka siirtää eläimiä tai tuotteita TSE-asetuksen 15 artiklan tai 47 §:n 2 momentin nojalla annettujen säännösten vastaisesti;

\_\_\_\_\_

*Ehdotus*

6) siirtää maahan tai maasta eläimiä tai tuotteita, jotka eivät täytä eläinterveyssäännösten IV *tai VI* osassa tai *tämän lain* 52 §:ssä tai niiden nojalla annetuissa säännöksissä taikka 51 §:n 3–5 kohdan nojalla annetuissa säännöksissä säädettyjä eläinten tai tuotteiden siirtokelpoisuutta koskevia vaatimuksia, taikka siirtää eläimiä tai tuotteita TSE-asetuksen 15 artiklan tai tämän lain 47 §:n 2 momentin nojalla annettujen säännösten vastaisesti;

\_\_\_\_\_

*Tämä laki tulee voimaan päivänä      kuuta*  
*20      .*

\_\_\_\_\_

## 2.

### Laki

#### eläinten sekä eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
kumotaan eläinten sekä eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta annetun lain (1277/2019) 1 §:n 2 momentti ja 6 §:n 1 momentin 5 kohta sekä  
muutetaan 4 §:n 1 momentti, 5 §:n 1 ja 2 momentti, 7 §:n 2 momentti, 10 §:n 1–3 momentti, 14 § sekä 15 §:n 1 momentin 1, 4 ja 5 kohta ja 4 momentti, sellaisena kuin niistä on 15 §:n 4 momentti laissa 455/2025, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki*

*Ehdotus*

1 §

1 §

*Soveltamisala*

*Soveltamisala*

Tässä laissa annetaan myös lemmikkieläinten muista kuin kaupallisista siirroista ja asetuksen (EY) N:o 998/2003 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 576/2013, jäljempänä lemmikkieläinasetus, edellytetyt täydentävät säännökset lemmikkieläinten muiden kuin kaupallisten siirtojen virallisesta valvonnasta Euroopan unionin ulkorajalla.

(kumotaan)

4 §

4 §

*Maa- ja metsätalousministeriö*

*Maa- ja metsätalousministeriö*

Maa- ja metsätalousministeriön tehtävänä on valvonta-asetuksen, lemmikkieläinasetuksen ja tämän lain täytäntöönpanon yleinen ohjaus ja seuranta.

Maa- ja metsätalousministeriön tehtävänä on valvonta-asetuksen ja tämän lain täytäntöönpanon yleinen ohjaus ja seuranta.

## 5 §

*Ruokavirasto*

Ruokavirasto suunnittelee, ohjaa ja kehittää virallista valvontaa valvonta-asetuksen, lemmikkieläinasetuksen ja tämän lain soveltamisalalla. Virasto vastaa valvonta-asetuksen 4 artiklan 2 kohdan b alakohdan tarkoittamasta koordinaatiosta ja yhteydenpidosta komission ja muiden jäsenvaltioiden kanssa.

Ruokavirasto vastaa valvonta-asetuksessa ja lemmikkieläinasetuksessa jäsenvaltiolle ja toimivaltaiselle viranomaiselle säädetyistä unioniin tulevien eläinten ja tavaroiden virallista valvontaa koskevista tehtävistä, jollei tässä laissa toisin säädetä.

## 6 §

*Tulli*

Sen lisäksi, mitä valvonta-asetuksessa tai muualla tässä laissa säädetään Tullin tehtävistä, Tulli vastaa:

5) jäsenvaltioille lemmikkieläinasetuksen 5 artiklan 3 ja 4 kohdassa sekä 34 artiklan 4 kohdassa osoitetuista tehtävistä sekä yhdessä Ruokaviraston kanssa lemmikkieläinasetuksen 37 artiklan mukaisesta tehtävästä;

## 7 §

*Muut viranomaiset*

Elintarvikelain (23/2006), eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain (517/2015) tai eläintautilain (441/2013) mukainen määränpäänä olevaa laitosta tai tilaa valvova viranomainen on määränpäänä olevan laitoksen toimivaltainen viranomainen sellaisten eläinten tai tavaroiden osalta, joiden kuljetuksen ja saapumisen seuraamisesta rajatarkastusasemalta Euroopan unionissa sijaitsevaan laitokseen tai tilaan säädetään

## 5 §

*Ruokavirasto*

Ruokavirasto suunnittelee, ohjaa ja kehittää virallista valvontaa valvonta-asetuksen ja tämän lain soveltamisalalla. Virasto vastaa valvonta-asetuksen 4 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetusta koordinaatiosta ja yhteydenpidosta Euroopan komission ja muiden jäsenvaltioiden kanssa.

Ruokavirasto vastaa valvonta-asetuksessa jäsenvaltiolle ja toimivaltaiselle viranomaiselle säädetyistä unioniin tulevien eläinten ja tavaroiden virallista valvontaa koskevista tehtävistä, jollei tässä laissa toisin säädetä.

## 6 §

*Tulli*

Sen lisäksi, mitä valvonta-asetuksessa tai muualla tässä laissa säädetään Tullin tehtävistä, Tulli vastaa:

(kumotaan)

## 7 §

*Muut viranomaiset*

Elintarvikelain (297/2021), eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain (517/2015) tai eläintautilain (76/2021) mukainen määränpäänä olevaa laitosta tai tilaa valvova viranomainen on määränpäänä olevan laitoksen toimivaltainen viranomainen sellaisten eläinten tai tavaroiden osalta, joiden kuljetuksen ja saapumisen seuraamisesta rajatarkastusasemalta Euroopan unionissa sijaitsevaan laitokseen tai tilaan säädetään

valvonta-asetuksen 77 artiklan 1 kohdan b alakohdan tai 77 artiklan 2 kohdan nojalla annetussa delegoidussa asetuksessa.

valvonta-asetuksen 77 artiklan 1 kohdan b alakohdan tai mainitun artiklan 2 kohdan nojalla annetussa delegoidussa asetuksessa.

10 §

*Tarkastus- ja tiedonsaantioikeus*

Tarkastusta ja näytteenottoa koskevasta virallisesta valvonnasta ja muista virallisista toimista säädetään valvonta-asetuksen 9–15 artiklassa ja lemmikkieläinasetuksen 34 artiklassa.

Pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa tarkastuksen ja näytteenoton saa suorittaa vain toimivaltainen valvontaviranomainen tai tämän lain nojalla virka-apua antava viranomainen. Tarkastuksen ja näytteenoton saa suorittaa vain, jos se on välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi. Ellei kyse ole Suomen tullialueelle tai siihen kuuluvan erityisen veroalueen alueelle saapumisen välittömässä yhteydessä tehtävästä kulkuneuvon kohdistuvasta tarkastuksesta, tarkastuksen pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa saa tehdä vain, jos on aihetta epäillä, että valvonta-asetuksessa, lemmikkieläinasetuksessa tai tässä laissa tarkoitettuja tuontia koskevia vaatimuksia on rikottu tai rikotaan laissa rangaistavaksi säädetystä teosta, josta voi seurata vankeusrangaistus.

Toimivaltaisella valvontaviranomaisella on oikeus saada salassapitosäynnösten estämättä

10 §

*Tarkastus- ja tiedonsaantioikeus*

Tarkastusta ja näytteenottoa koskevasta virallisesta valvonnasta ja muista virallisista toimista säädetään valvonta-asetuksen 9–15 artiklassa ja *Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/625 täydentämisestä siltä osin kuin on kyse rajatarkastusasemilla tehtävästä virallisesta valvonnasta vapautetuista tietyistä eläinten ja tavaroiden luokista, matkustajien henkilökohtaisiin matkatavaroihin kohdistuvasta erityisestä valvonnasta ja luonnollisille henkilöille osoitetuista pienistä tavaralahetyksistä, joita ei ole tarkoitus saattaa markkinoille, sekä komission asetuksen (EU) N:o 142/2011 muuttamisesta annetun komission delegoidun asetuksen (EU) 2019/2122 11 artiklassa.*

Pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa tarkastuksen ja näytteenoton saa suorittaa vain toimivaltainen valvontaviranomainen tai tämän lain nojalla virka-apua antava viranomainen. Tarkastuksen ja näytteenoton saa suorittaa vain, jos se on välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi. Jollei kyse ole Suomen tullialueelle tai siihen kuuluvan erityisen veroalueen alueelle saapumisen välittömässä yhteydessä tehtävästä kulkuneuvon kohdistuvasta tarkastuksesta, tarkastuksen pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa saa tehdä vain, jos on aihetta epäillä, että valvonta-asetuksessa tai tässä laissa tarkoitettuja tuontia koskevia vaatimuksia on rikottu tai rikotaan ja kyse on *sellaisesta* laissa rangaistavaksi säädetystä teosta, josta voi seurata vankeusrangaistus.

Toimivaltaisella valvontaviranomaisella on oikeus saada salassapitosäynnösten estämättä

*Voimassa oleva laki*

*Ehdotus*

1 momentissa tarkoitetun virallisen valvonnan suorittamiseksi välttämättömät tiedot maksutta valtion ja kunnan viranomaisilta sekä valvonta-asetuksessa ja lemmikkieläinasetuksessa tarkoitetuilta toimijoilta sekä muilta, joita tässä laissa tai Euroopan unionin lainsäädännössä säädetty velvoitteet koskevat.

1 momentissa tarkoitetun virallisen valvonnan suorittamiseksi välttämättömät tiedot maksutta valtion ja kunnan viranomaisilta sekä valvonta-asetuksessa tarkoitetuilta toimijoilta sekä muilta, joita tässä laissa tai Euroopan unionin lainsäädännössä säädetty velvoitteet koskevat.

14 §

14 §

*Määräykset, kiellot ja muut hallinnolliset toimenpiteet*

*Määräykset, kiellot ja muut hallinnolliset toimenpiteet*

Jos eläin tai tavara taikka niiden tuonti ei täytä tai epäillään, että se ei täytä tuonnille asetettuja vaatimuksia, toimivaltaisen valvontaviranomaisen on ryhdyttävä valvonta-asetuksessa, lemmikkieläinasetuksessa tai tässä laissa säädettyihin toimenpiteisiin.

Eläimen tai tavarantoimenpiteisiin eristykseen tai karanteeniin säädetään valvonta-asetuksen 65–67 artiklassa ja lemmikkieläinasetuksen 35 artiklassa. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä eläinten eristykselle ja karanteenille asetettavista vaatimuksista.

Jos eläin tai tavara taikka niiden tuonti ei täytä tai epäillään, että se ei täytä tuonnille asetettuja vaatimuksia, toimivaltaisen valvontaviranomaisen on ryhdyttävä valvonta-asetuksessa tai tässä laissa säädettyihin toimenpiteisiin.

Eläimen tai tavarantoimenpiteisiin eristykseen tai karanteeniin säädetään valvonta-asetuksen 65–67 artiklassa. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä eläinten eristykselle ja karanteenille asetettavista vaatimuksista.

15 §

15 §

*Tuontivalvonnan seuraamusmaksu*

*Tuontivalvonnan seuraamusmaksu*

Ruokavirasto tai Tulli voivat määrätä eläinten tai tavaroiden lähetyksen tuonnista vastaavan toimijan maksamaan vähintään 300 euron ja enintään 5 000 euron tuontivalvonnan seuraamusmaksun, jos toimija:

1) laiminlyö valvonta-asetuksen 56 artiklan 4 kohdan tai lemmikkieläinasetuksen 34 artiklan 2 kohdan mukaisen velvollisuutensa esittää eläin tai tavara viralliseen valvontaan;

Ruokavirasto tai Tulli voivat määrätä eläinten tai tavaroiden lähetyksen tuonnista vastaavan toimijan maksamaan vähintään 300 euron ja enintään 5 000 euron tuontivalvonnan seuraamusmaksun, jos toimija:

1) laiminlyö valvonta-asetuksen 56 artiklan 4 kohdan tai Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/625 täydentämisestä siltä osin kuin on kyse rajatarkastusasemilla tehtävästä virallisesta valvonnasta vapautetuista tietyistä eläinten ja tavaroiden luokista, matkustajien henkilökohtaisiin matkatavaroihin

*kohdistuvasta erityisestä valvon-nasta ja luonnollisille henkilöille osoitetuista pienistä tavaralahetyksistä, joita ei ole tarkoitus saattaa markkinoille, sekä komission asetuksen (EU) N:o 142/2011 muuttamisesta annetun komission delegoidun asetuksen (EU) 2019/2122 11 artiklan mukaisen velvollisuutensa esittää eläin tai tavara viralliseen valvontaan;*

4) tuo tai yrittää tuoda maahan eläimen tai tavarahan vastoin valvonta-asetuksen 1 artiklan 2 kohdassa mainittuja aloja koskevien Euroopan unionin tai jäsenvaltioissa unionin lainsäädännön soveltamiseksi vahvistettuja sääntöjä, *lemmikkieläinasetuksen II tai III luvussa säädettyjä edellytyksiä* tai lainsäädännössä asetettuja kansallisia tuontivaatimuksia;

5) kuljettaa tai kuljetuttaa muita eläimiä kuin lemmikkieläimiä eläinten suojelusta kuljetuksen ja siihen liittyvien toimenpiteiden aikana sekä direktiivien 64/432/ETY ja 93/119/EY ja asetuksen (EY) N:o 1255/97 muuttamisesta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1/2005 3 artiklan vastaisesti siten, että niille voi aiheutua vammoja tai turhaa kärsimystä tai ilman 3 artiklassa mainittuja edellytyksiä;

Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos teosta on kulunut yli kuusi kuukautta. Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

4) tuo tai yrittää tuoda maahan eläimen tai tavarahan vastoin valvonta-asetuksen 1 artiklan 2 kohdassa *tarkoitettuja* aloja koskevien Euroopan unionin tai jäsenvaltioissa unionin lainsäädännön soveltamiseksi vahvistettuja *säännöksiä* taikka lainsäädännössä asetettuja kansallisia tuontivaatimuksia;

5) kuljettaa tai kuljetuttaa eläimiä *valvonta-asetuksen 1 artiklan 2 kohdan f alakohdassa tarkoitettua alaa* koskevien Euroopan unionin tai jäsenvaltioissa unionin lainsäädännön soveltamiseksi vahvistettujen säännösten taikka lainsäädännössä asetettujen eläinten suojelua kuljetusten aikana koskevien kansallisten vaatimusten vastaisesti siten, että niille voi aiheutua vammoja tai turhaa kärsimystä;

Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos teosta on kulunut yli *vuosi*. Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

Tämä laki tulee voimaan \_\_\_\_\_ päivänä \_\_\_\_\_ kuuta 20 \_\_\_\_\_.